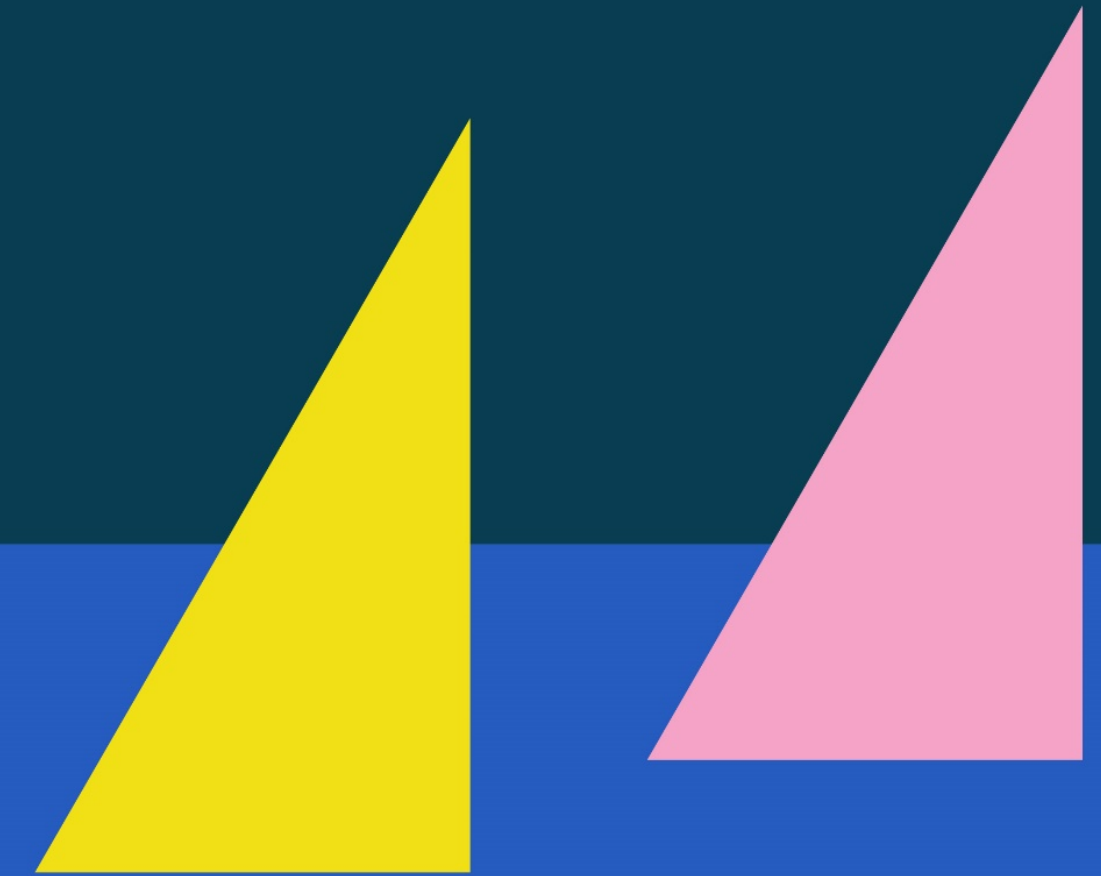
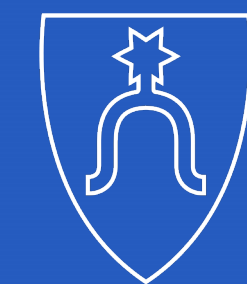

Økonomikonferanse

18. mai 2021

Moss
kommune

Agenda for dagen – 10:00-15:00

- 2020 – det uforutsigelige året
- RNB og kommuneproposisjonen
- 1. tertialrapport 2021
- Økonomiplan 2022-2025
- Analyse og kartlegging
- Det kommunale plansystemet
- Handlingsregler

Vi forsøker pauser ca hver 1,5 time med lunchpause 30 min ca 11:30

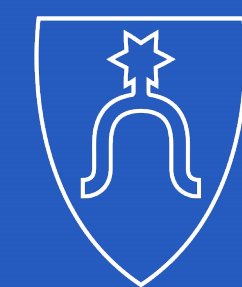
Moss
kommune

2020 – det uforutsigelige året

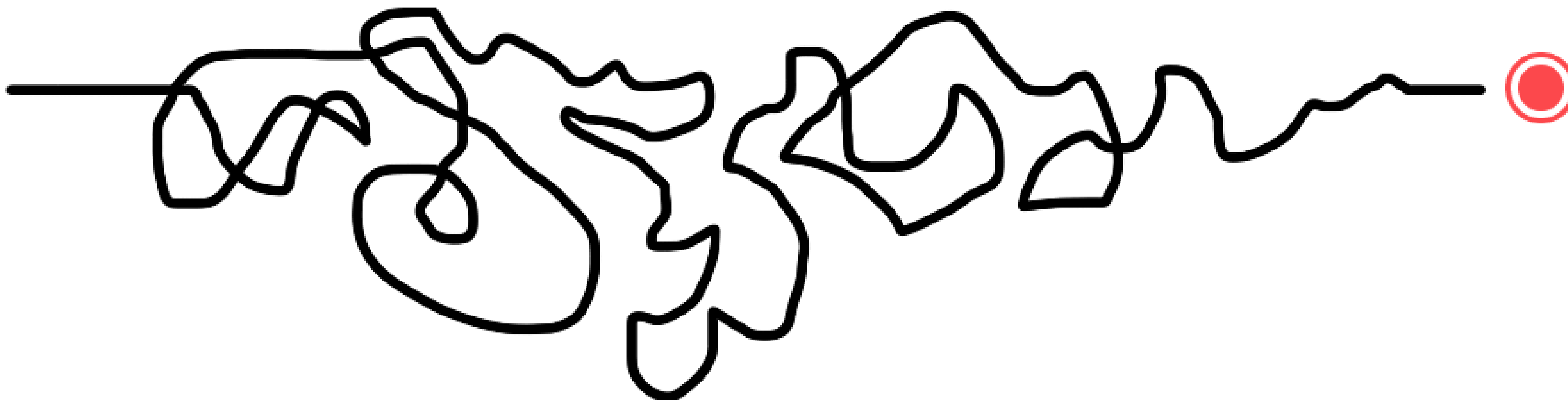
(som endte godt)

Hans Reidar Ness
Kommunedirektør

Moss
kommune

Ukjent territorie – for oss alle!

Hva skjedde??

Budsjett 2020

2020:

Økning tjenesteområder lagt inn i budsjett 2020

ca. 107 mill.

Finansiert:

Bruk av tidligere års oppsparte midler

55 mill.

Effektivisering og omstilling – ikke identifisert

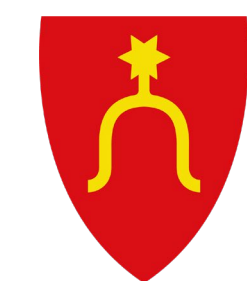
25 mill.

Engangstilskudd ny kommune ifm. omstilling

27 mill.

Sum

107 mill

Moss
kommune

Hvordan kan det være behov for å spare 260 mill fremover?

Økninger lagt inn i budsjett 2020 107 mill

Ytterligere varslet aktivitetsøkning gjennom 2020 68 mill

Fellesposter – annet:

– Reduserte skatteinntekter (korona) 50 mill.

– Avdrag og renter på lån (investeringer) 7 mill.

– Lønnsharmonisering 10 mill.

– Lønns- og prisvekst 12 mill.

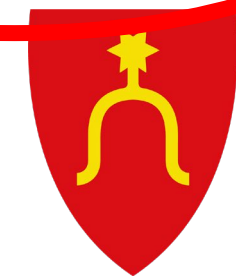
– Husleier 2 mill.

SUM

256 mill.

Ved å justere for økt avdragstid, lavere renter og reduserte avsetninger til pensjon,

er behovet innsparing redusert til **200 mill.** – men dette er midlertidig (3-4 år)

Moss
kommune

Status besparelser i kr. identifiserte og foreslåtte tiltak alle kategorier

Tiltak	2021	2022	2023
Identifiserte tiltak per 5.8 kategori 1 og 2	60 851	76 871	89 131
Identifiserte tiltak per 14.9 kategori 3 og 4	37 790	61 670	69 993
Totalsum	98 641	138 541	159 124

Hva skjedde??

Hva skjedde??

Tertialrapport

Tertialrapport 1 – behov for bruk av fond 110 mill.

Tertialrapport 2 – behov for bruk av fond/finansposter (per 14.10) 64 mill.

Endring 46 mill.

Forklaring:

Positive avvik 48 mill.

Netto negative avvik kommunal og stabsområder - 7 mill.

Bruk av bundne fond og overføringer til investeringer (ikke disp.fond) 5 mill.

Sum 46 mill.

Moss
kommune

Tertialrapport 2 kontra 1 – anslag per 14.10.20

Tallene under viser positive/negative avvik ift. revidert budsjett

Felles	Endring
Skatteinntekter, inklusive inntektsutjevning	11 000
Rammetilskudd	6 200
Rente- og avdragskompensasjon	-1 000
Integreringstilskudd og vertskommunetilskudd	- 6 800
Effektivisering og omstilling (budsjettet sentral)	-5 000
Tap på fordringer	- 2 000
Arbeidsgiveravgift (koronatiltak med redusert sats)	3 500
Redusert lønns- og prisvekst (koronatiltak)	-7 000
Pensjon	50 000
MKE – anslåtte økte overføringer	- 1000
Kalkulatoriske renter (selvkost)	- 3 400
Netto renteinntekter-/utgifter	- 500
Utbytte Østfold energi	4 160
SUM	48 160

- Skatteinntekter anslås nå å bli noe høyere enn ifm. kommuneproposisjon – fra minus kr 69 mill. til minus kr 58 mill.
- Rammetilskudd har i all hovedsak økt grunnet regelendring tilknyttet skatt
- Arbeidsgiveravgiften ble redusert fra 14,1 til 10,1% for 3 termin. Positiv effekt ble 3,5 mill. bedre enn anslått
- I kommuneprop. ble det anslått en lønnsvekst på 0%. Denne ble ca. 0,4%. Negativ effekt ble kr 7 mill.
- Kalkulatoriske renter anslås å bli kr 3,4 mill. lavere grunnet redusert rente.

Moss
kommune

Resultat 2020

Netto driftsresultat ble	+ 73,5 mill.
Herav avsetninger til bundne fond	33,8 mill.
Resultat justert for avsetninger (netto inntekter til bruk i 2021)	+ 39,7 mill.

Budsjettavvik i forhold til 2. tertial rapport	106,4 mill.
---	--------------------

Hva skyldes denne endringen fra 2. tertial – revidert budsjett?

Moss
kommune

Resultat 2020 ift. revidert budsjett 2. tertial (forts)

Stabene	+ 5,0 mill.
Oppvekst og utdanning	+ 6,9 mill.
Helse og mestring	+ 18,4 mill.
Kultur, aktivitet og inkludering	+ 16,9 mill.
Plan, miljø og teknikk	+ 14,5 mill.
Fellesområder	+ 2,4 mill.
SUM	+ 64,1 mill.

Mindreforbruk ift revidert budsjett, men ca 96 millioner kroner i varslet i aktivitetsøkning gjennom 2020.

Moss
kommune

Resultat 2020 ift. revidert budsjett 2. tertial

Hva er avvikene for 2020, ift. revidert budsjett **som vi i liten grad tar med oss inn i 2021:**

Økt rammetilskudd – hvorav 30 mill. i ekstramidler nov./des. *	+ 32,8 mill.
Skatteinntekter	+ 10,8 mill.
Inntektsutjevning	- 14,4 mill.
Eiendomsskatt	+ 9,5 mill.
Diverse tilskudd	- 3,6 mill.
Finans	+ 5,4 mill.
Sum	+ 40,5 mill.

Økning eiendomsskatt er allerede lagt inn i 2021.

*** Koronaregnskap 2020**

Moss
kommune

Resultat 2020 ift. revidert budsjett 2. tertial (forts)

Avvikene i 2020 relaterer seg i all hovedsak til følgende forhold:

- Engangsinntekter korona-tilskudd, lavere netto finansutgifter o.l.
- Tidligere effekter av vedtatte innsparingstiltak, enn først antatt. Altså er flere av innsparingene allerede lagt inn i budsjett for 2021.
- Ansettelses- og innkjøpsbegrensninger, herav er flere stillinger holdt midlertidig vakante
- Lavere pensjonskostnader Statens pensjonskasse for 2021
- For konservative prognoser

Moss
kommune

Hva betyr dette for 2021 og fremover?

- Utfordringen kan bli mindre, men også større.
- Hovedutfordringen er - hva blir de langsiktige konsekvensene av korona og hva kompenseres evt. gjennom statsbudsjettet?
- Vi har kjøpt oss tid, men samtidig må vi sikre videreutvikling og omstillingsevne.

Moss
kommune

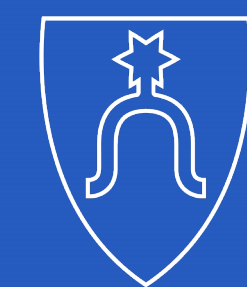

Kommuneproposisjon

Konsekvenser for Moss kommune

Dato for behandling i Stortinget 15.06.21 (foreløpig)

Stine Kihl
Økonomisjef

Moss
kommune

Endringer i 2021

Koronakompensasjoner	Nasjonalt	Moss
Innbyggertilskudd	1,00 mrd. kr	9,0 mill. kr
Skjønnsmidler (fordeles av Statsforvalter, iht. rapportering og smitte)	1,50 mrd. kr	15,0 mill. kr
Vaksinasjon	0,76 mrd. kr	7,0 mill. kr
Massetesting	0,10 mrd. kr	? mill. kr
Karantenehotell – antakelig lite til Moss	1,15 mrd. kr	? mill. kr
Psykisk helse og sårbare grupper – øremerket tilskudd	0,08 mrd. kr	? mill. kr
Totalt	4,59 mrd. kr	31 mill. kr

Andel til Moss kommune er foreløpige anslag.

*I tillegg er det bevilget **kr 1,0 mrd. til næringslivet** – hvorav kr 0,5 mrd. fordeles før sommeren og 0,5 mrd. etter sommeren, dersom det fortsatt er behov som følge av lokale eller regionale smitteverntiltak.*

Moss
kommune

Endringer i 2021

Andre forhold	Nasjonalt	Moss
Anslag på skatt – oppjustert	3,2 mrd. kr	30 mill. kr
Deflator (lønns- og prisvekst) – herav;	Fra 2,7% til 2,7%	
- Lønnsvekst	Fra 2,2% til 2,7%	
- Prisvekst	Fra 3,5% til 2,8%	
Fastleger – kompensasjon basistilskudd under knekkpunkt (halvår)	75 mill. kr	0,7 mill. kr

Skatteinntekter:

- Skatteinngangen per mars ligger 9,2 prosent over samme periode i 2020.
- Grunnet korona er tallene fortsatt usikre og foreslås vurdert og eventuelt justert først i 2. tertialrapport

Lønns- og prisvekst

- Lønnsforhandlinger er ikke avsluttet og konsekvenser foreslås vurdert og evt. justert i 2. tertialrapport

Basistilskudd fastleger

Satsen under knekkpunkt foreslås økt fra 577 kroner til 610 kroner per capita.

Satsen over knekkpunkt videreføres på 499 kroner per capita

Moss
kommune

Konsekvenser for 2022

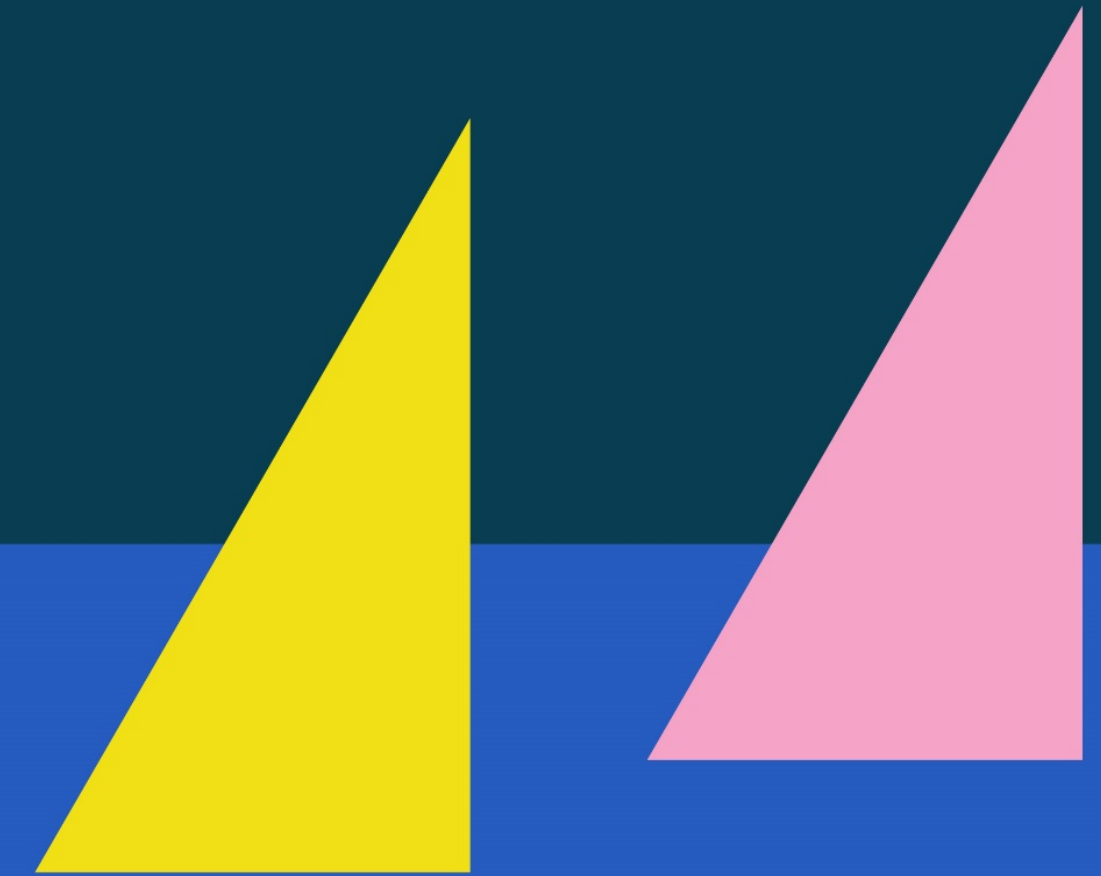
	Nasjonalt	Moss
Realvekst, dvs. vekst utover lønns- og prisvekst	1,6 mrd.-2,0 mrd.	15-19 mill. kr
Herav fordelt;		
- Demografiendringer (aktivitetsendringer)	0,9 mrd.	9 mill. kr
- Pensjon	0,6 mrd.	6 mill. kr
- «Frie midler»	0,1 mrd.- 0,5 mrd.	0-4 mill. kr
Økt skatteanslag i 2021 videreført inn i 2022		30 mill. kr

Usikkerhet fra 2022 og utover:

- Barnevernsreform og økonomiske konsekvenser?
- Størrelsen på demografikostnadene – herav spesielt fra 2023 hvor det er anslått en stor økning?
- Ligger det øremerkinger/føringer i de «frie midlene»?
- Langtidskonsekvenser av korona?

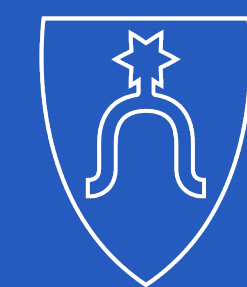

Moss
kommune

1. tertialrapport 2021

Stine Kihl
Økonomisjef

Moss
kommune

Økonomiske avvik 1. tertialrapport

Korona:

Tilskudd/overføringer	Beløp
Merutgifter-/mindreinntekter korona – herav også TISK-strategien	40,6 mill. kr
Økt skjønnsramme til kommuner med store lokale smitteutbrudd og høye korona-kostnader ¹⁾	13,8 mill. kr
Smittevern – kontroll med næringslivet, arrangement o.l.	1,5 mill. kr
Vaksinering	4,6 mill. kr
Endringer iht. kommuneproposisjon - anslag:	
Merutgifter-/mindreinntekter korona – økt innbyggertilskudd	9,0 mill. kr
Økt skjønnsramme til kommuner med store lokale smitteutbrudd og herav høye korona-kostnader	15,0 mill. kr
Vaksinering	7,0 mill. kr
SUM	91,5 mill. kr

¹⁾ Anslag: Tilskudd er ikke viderefordelt fra Statsforvalter

Moss
kommune

Økonomiske avvik 1. tertialrapport

Korona:

Netto merutgifter/mindreinntekter Moss kommune	Beløp
Stab: Smittevern, TISK, politikergodtgjørelser tilknyttet korona	3,5 mill. kr
Vaksinering	19,0 mill. kr
Netto merutgifter idrett	0,3 mill. kr
Skoler og barnehager	3,3 mill. kr
Generasjon M (f-sak 051/21)	0,2 mill. kr
TISK, legevakt, koronalegevakt, ekstrabemanning i institusjon, hjemmetj. o.l.	18,7 mill. kr
Parkeringsinntekter	2,2 mill. kr
PMT: TISK - omdisponering av ressurser	0,3 mill. kr
PMT: Trivselstiltak tilknyttet sentrumsområder, parker og badestrender ¹⁾	0,7 mill. kr
SUM	48,2 mill. kr

I prognosen over er det beregnet netto merutgifter til vaksinering til og med 30. september og de andre områdene til og med 31. august.

¹⁾ Kommunedirektør foreslår i 2021 – på grunn av korona - å tildele kr 0,7 mill. til uteområder, herav beplantning og sommervedlikehold i sentrum, på badestrender og i parker. Gir flere sommerjobber

Restmidler **kr 43,3 mill.** bør avsettes sentral post øremerket korona

Moss
kommune

Økonomiske avvik 1. tertialrapport

Korona – annet:

- Skjønnsmidler er foreløpig beregnet – trinn 1 tildeles i juni
- I kommuneproposisjon er det anslått skatteøkning utover statsbudsjettet, men det er fortsatt stor usikkerhet
- Kommunal- og stabsområder løser ikke i 2021 så mye av koronakostnadene internt

Andre økonomiske avvik 1. tertialrapport:

Sentrale poster	Beløp
Pensjonskostnader KLP og SPK	30,0 mill. kr
Integreringstilskudd	2,0 mill. kr
Vertskommunetilskudd	1,3 mill. kr
Rente- og avdragskompensasjon	- 4,2 mill. kr
Renteinntekter- og utgifter	9,1 mill. kr
Kalkulatoriske renter selvkost	2,5 mill. kr
SUM	40,7 mill. kr

Økonomiske avvik 1. tertialrapport

Andre økonomiske avvik 1. tertialrapport (ikke korona):

Kommunal- og stabsområder	Beløp
Fair Play Østfold (k-sak 048/21)	- 0,15 mill. kr
Kvikkleire – kan bli høyere	- 0,50 mill. kr
Tigerplassen – økte kostnader	- 1,35 mill. kr
Skøytebanen	- 0,30 mill. kr
Godtgjørelser folkevalgte – merforbruk	- 0,80 mill. kr
Ny medievaktordning og endret grunnlag gebyr for vigsler	- 0,20 mill. kr
Styrking PPT	- 1,00 mill. kr
Sykehjem og omsorgsboliger – forsinkelser i innsparing, herav kr 4 mill. av totalt 10,6 mill.	- 4,00 mill. kr
Aktivitetsøkning helse og mestring	- 1,30 mill. kr
Hjemmetjenester - besparelse	+ 2,50 mill. kr
Samhandling, sykehjem og hjemmetjenester – inndekning av koronautgifter	+ 3,40 mill. kr
Biler – økt forsikring og car-admin	- 0,88 mill. kr
Totalt – netto økning	- 4,58 mill. kr

Økonomiske avvik 1. tertialrapport

Flytting av gjeld tilknyttet anleggsmidler fra gamle Rygge kommune til MKEiendom KF

- Anleggsmidler tilknyttet bygg/eiendommer fra gamle Rygge ble overført MKEiendom i 2020, kr 931 mill.
- I 1. tertialrapport flyttes også andel av gjeld og renter og avdrag tilknyttet gjeld

Prinsipp som er lagt til grunn er:

- Gjeldsgrad per 31.12.19 i gamle Rygge kommune (73,5%)

Gjeldsgraden i Rygge tilsvarte samme nivå som i MKEiendom KF – før ny kommune

Dette betyr følgende endringer i 2021:

- Langsiktig gjeld som overføres til MKEiendom KF - kr 659 mill.
- Budsjett tilknyttet avdrag som overføres til MKEiendom KF - kr 28 mill.
- Budsjett tilknyttet renter som overføres til MKEiendom KF - kr 8 mill.

Moss
kommune

Økonomiske avvik 1. tertialrapport

Oppsummert - korona:

Tildelte korona-midler (foreløpig anslag)

kr 91,5 mill.

Bruk av korona-midler (foreløpig anslag)

kr 48,2 mill.

Ubrukte korona-midler avsettes sentralt

kr 43,3 mill.

Oppsummert – endringer i statsbudsjettet:

Endret pensjonspåslag og kapitaltilskudd private barnehager (økte utgifter)

- kr 2,84 mill.

Reversert skjermingsordning egenandeler (reduuerte utgifter)

+ kr 0,54 mill.

Økt rammetilskudd, iht. endret statsbudsjett (økte inntekter)

+ kr 2,30 mill.

Netto endring

kr 0,00 mill.

Endring i bruk av disposisjonsfond:

Budsjettert bruk av disposisjonsfond 2021

kr 53,3 mill.

Netto mindreforbruk sentrale poster

kr 40,7 mill.

Netto merforbruk kommunal- og stabsområder (annet)

kr 4,6 mill.

Bruk av disposisjonsfond 2021 ¹⁾

kr 17,2 mill.

¹⁾ Anslåtte merinntekter skatt er ikke tatt inn, ca. kr 30 mill.

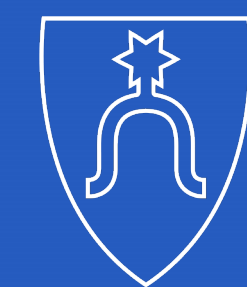

Moss
kommune

Økonomiplan 2022-2025

Stine Kihl
Økonomisjef

Moss
kommune

Økonomi – utfordringsbildet 2022-2025

Utgangspunkt – vedtatt økonomiplan 2021-2024:

	2021	2022	2023	2024
Avsetning (+)/bruk (-) disposisjonsfond	-53	3	24	26
<i>Tallene forutsetter gjennomføring av følgende innsparingstiltak:</i>				
Kommunedirektør med stab	13	17	19	19
Kultur, oppvekst og aktivitet	24	35	44	47
Helse og mestring	29	36	36	36
Plan, miljø og teknikk	7	9	9	9
Redusert vedlikehold MKEiendom KF	10	0	0	0
Minimumsavdrag – lengre nedbetalingstid langsiktig gjeld	33	35	35	35
Effektivisering og omstilling – ikke identifisert	0	33	45	59
Sum innsparinger	116	165	188	205

Innsparingene gjelder i all hovedsak:

- Redusert bemanning kommunal- og stabsområder
- Strukturendringer innenfor skole, barnehage og dagsenter
- Reduserte tilskudd, arrangement, aktiviteter, forskjønning o.l.

Moss
kommune

Økonomi – utfordringsbildet 2022-2025

I gjeldende økonomiplan ligger følgende forutsetninger:

- Ingen aktivitetsøkning – aktivitetsnivå er per 2. tertial 2020, for hele økonomiplanperioden
- Ingen skatterisiko, dvs. ikke risikojustert ift. eventuelle konkurser og økt arbeidsledighet
- Ingen økte budsjettrammer i tilknytning til langtidskonsekvenser av korona – herav;
 - Økt arbeidsledighet
 - Psykisk helse
 - Barn og unge
 - Varige helsemessige utfordringer av korona
- Forlenget nedbetalingstid på lån og herav økt gjeldsgrad. Denne bør reverseres gradvis utover i planperiode
- Lave renteutgifter er lagt flatt i økonomiplanperioden – må økes
- Økte driftsutgifter tilknyttet nye investeringer – helårseffekt fra og med 2025

Moss
kommune

Økonomi – utfordringsbildet 2022-2025

Potensielle utfordringer i økonomiplanperioden:

- Ny barnevernsreform og økonomiske konsekvenser ?
- Økte driftsutgifter tilknyttet nye investeringer og vedlikeholdsetterslep – utover det som allerede er vedtatt ?
- Demografikostnadene vil øke sterkt fra og med 2023, jfr. kommuneproposisjon. Vil disse bli kompensert?
- Implementering av vedtatte planer og satsinger?

Mulige positive forhold:

- Reduserte pensjonskostnader i 2020 og 2021 som helt eller delvis vil bli videreført inn i 2022 og utover
- Foreløpig gode skatteanslag, jfr. kommuneproposisjon

Moss
kommune

Økonomi – utfordringsbildet 2022-2025

Potensielle utfordringer i økonomiplanperioden:

	2022	2023	2024
Avsetning (+)/bruk (-) disposisjonsfond	3	24	26
Anslag endringer:			
Realvekst, iht. kommuneproposisjon	17	17	17
Pensjonskostnader, netto etter justert nivå kommuneproposisjon	20	20	20
Økt skatteanslag iht. kommuneproposisjon	30	30	30
Demografiendringer, iht. kommuneproposisjon – reelt?	-10	-10	-10
Lønns- og prisvekst utover inntektsøkning	-10	-10	-10
Anslått renteøkning – tilbakeført reduksjon i 2021 – høyere/lavere?	-13	-12	-12
Reversering av minimumsavdrag – forslag til gradvis reversering	-15	-25	-35
Styrking PPT	-1	-1	-1
Barnevernsreform?	?	?	?
Økte driftsutgifter tilknyttet nye investeringer, økt arealbehov og evt. vedlikeholdsetterslep?	?	?	?
Implementering av vedtatte planer og satsinger?	?	?	?
Avsetning (+)/bruk (-) disposisjonsfond	21	33	25

Økonomi – utfordringsbildet 2022-2025

Ovennevnte er avhengig av at;

- allerede vedtatte innsparingstiltak gjennomføres som planlagt
- demografikostnader ikke blir høyere enn anslagene i kommuneproposisjon kr 10 mill.

Annet:

- Hvordan vil et ordinært driftsår være? Moss kommune har kun erfaring fra en pandemisituasjon
- Helårskonsekvenser av nye tiltak fra 2025 – herav spesielt ny svømmehall som gir kr 9-10 mill. i økte kostnader

Moss
kommune

Analyse og kartlegging

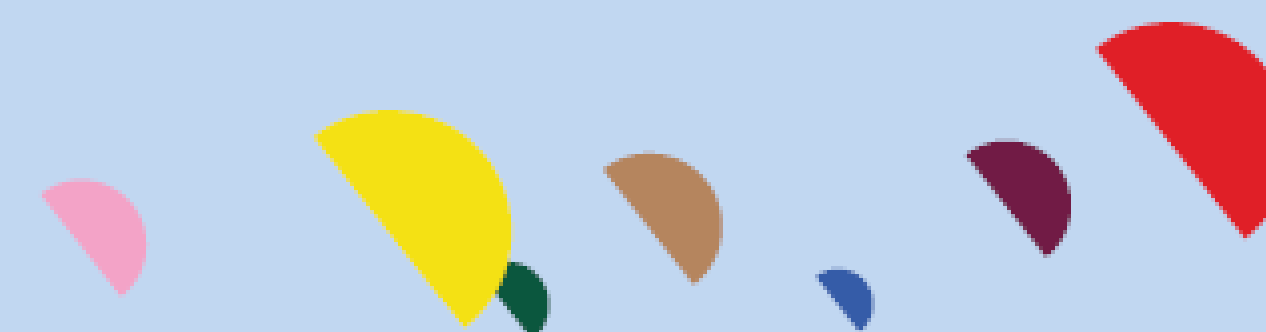
Morten Dyrkorn - Enhet Økonomi
Agnethe Weisæth - Enhet Samfunnsutvikling

Moss
kommune

Mangfoldige Moss
– slik har vi det

Mangfoldige Moss
– slik har vi det i 2020

Folkehelsebarometer for kommunen

I oversikten nedenfor sammenliknes noen nøkkeltall for kommunen og fylket med landstall. I figuren og tallkolonnene tas det hensyn til at kommuner og fylker kan ha ulik alders- og kjønnsammensetning sammenliknet med landet. Klikk på indikatornavnene for å se utvikling over tid i kommunen. I Kommunehelse statistikkbank, <http://khs.fhi.no> finnes flere indikatorer samt utfyllende informasjon om hver enkelt indikator.

Vær oppmerksom på at også «grønne» verdier kan innebære en folkehelseutfordring for kommunen, fordi landsnivået ikke nødvendigvis representerer et ønsket nivå. Verdiområdet for de ti beste kommunene i landet kan være noe å strekke seg etter.

- Kommunen ligger signifikant bedre an enn landet som helhet
- Kommunen ligger signifikant dårligere an enn landet som helhet
- Kommunen er ikke signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Kommunen er signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Ikke testet for statistisk signifikans
- ◆ Verdien for fylket (ikke testet for statistisk signifikans)
- | Verdien for landet som helhet
- Variasjonen mellom kommunene i fylket
- De ti beste kommunene i landet

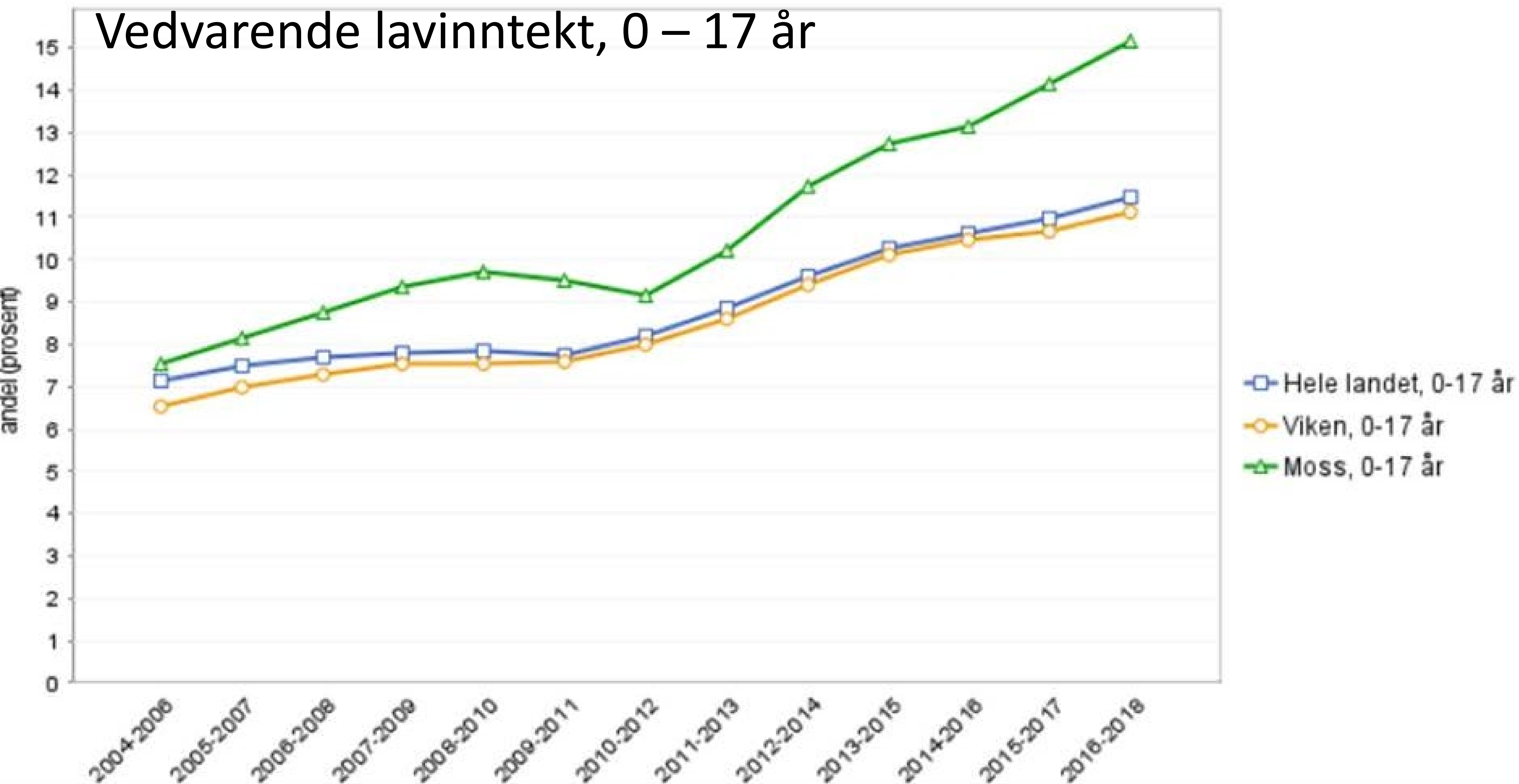
Tema		Indikator (klikkbare indikatornavn)	Kommune	Fylke	Norge	Enhet (*)	Folkehelsebarometer for Moss
Befolkning	1	Andel 80 år+, framskrevet til 2030	7,1	6,4	6,4	prosent	
	2	Personer som bor alene, 45 år +	27,0	24,0	23,7	prosent	
Oppvekst og levekår	3	VGS eller høyere utdanning, 30-39 år	74	78	80	prosent	
	4	Vedvarende lavinntekt (hush.)	11,3	9,3	10,0	prosent	
	5	Inntektsulikhet, P90/P10	2,8	2,9	2,8	-	
	6	Barn av enslige forsørgere	17,9	14,8	14,8	prosent	
	7	Stønad til livsopphold, 20-66 år	20,2	15,0	13,6	prosent (a,k)	
	8	Ikke i arbeid eller utdanning, 16-66 år	23,8	19,2	19,1	prosent (a,k)	
	9	Bor trangt, 0-17 år	21	17	19	prosent	
	10	Leier bolig, 45 år +	10,6	11,0	11,8	prosent	
	11	Trives på skolen, 7. klasse	88	90	89	prosent (k)	
	12	Laveste mestringsnivå i lesing, 5. kl.	23	22	23	prosent (k)	
	13	Gjennomføring i vdg. opplæring	76	79	77	prosent (k)	
Miljø, stader og utplasser	14	God drikkevannsforsyning	100	93	89	prosent	
	15	Andel tilknyttet vannverk	94	90	88	prosent	
	16	Luftkvalitet, finkornet svevestøv	3,3	3,1	4,4	µg/m³	
	17	Formlyd med lokalmiljøet, Ungd. 2019	69	69	68	prosent (a,k)	
	18	Trygt i nærmiljøet, Ungdata 2019	83	83	83	prosent (a,k)	
	19	Med i fritidsorganisasjon, Ungd. 2019	59	64	63	prosent (a,k)	
	20	Ensomhet, Ungdata 2019	26	22	22	prosent (a,k)	
	21	Kan svømme, 17 år	92	90	89	prosent (k)	
Helse- og livsstil	22	Lite fysisk aktive, Ungd. 2019	17	14	14	prosent (a,k)	
	23	Trener sjeldnere enn ukentlig, 17 år	21	24	23	prosent (k)	
	24	Skjermtid over 4 timer, Ungd. 2019	41	34	34	prosent (a,k)	
Helsestand	25	Forventet levealder, menn	78,7	79,8	79,6	år	
	26	Forventet levealder, kvinner	83,1	83,7	83,7	år	
	27	Utd.forskjeller i forventet levealder	4,9	3,1	3	år	
	28	Formlyd med helse, Ungd. 2019	69	71	70	prosent (a,k)	
	29	Psykiske sympt./lidelser	184	137	137	per 1000 (a,k)	
	30	Muskel og skjelett	336	323	319	per 1000 (a,k)	
	31	Overvekt og fedme, 17 år	23	21	22	prosent (k)	
	32	Hjerte- og karsykdom, primærh.tj.	107	106	100	per 1000 (a,k)	
	33	Hudkreft, nye tilfeller	83	83	78	per 100 000 (a,k)	
	34	Vaksinasjonsdekning, meslinger, 9 år	96,1	96,6	96,3	prosent	

Postboks 180, 2001 Moss. Telefon: 0102211258. E-post: post@mosskommune.no

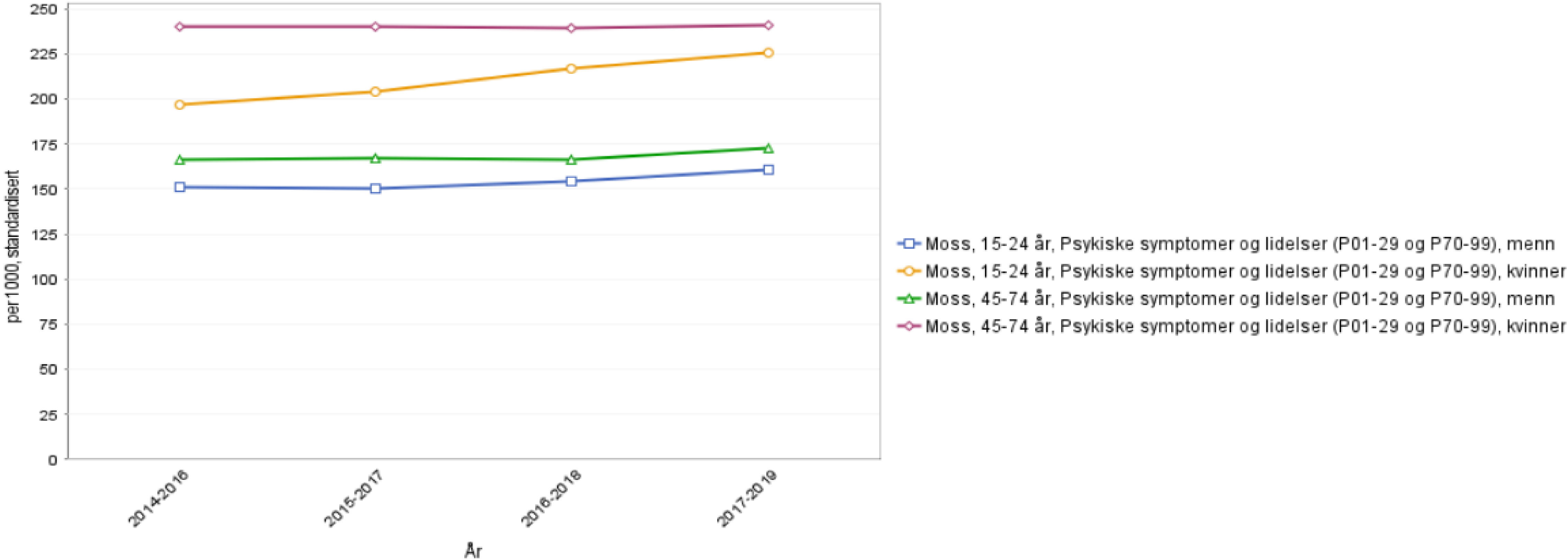
Moss
kommune

Vedvarende lavinntekt, 0 – 17 år

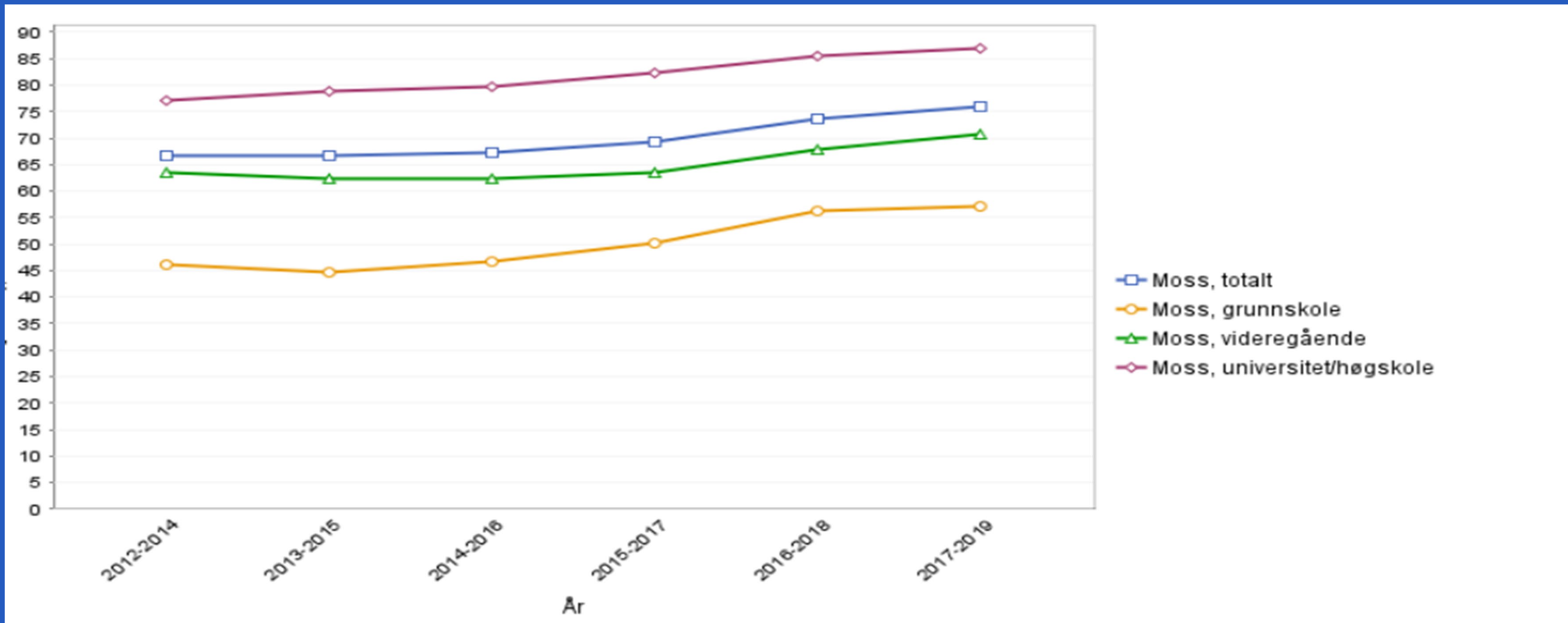

Psykisk helse

		2014-2016	2015-2017	2016-2018	2017-2019
Hele landet	0-74 år	149,0	152,0	154,0	157,0
	15-24 år	143,0	149,0	156,0	163,0
	45-74 år	178,0	179,0	178,0	178,0
Viken	0-74 år	150,0	152,0	154,0	157,0
	15-24 år	143,0	149,0	155,0	162,0
	45-74 år	177,0	178,0	177,0	178,0
Moss	0-74 år	173,0	176,0	178,0	184,0
	15-24 år	173,0	176,0	185,0	192,0
	45-74 år	203,0	203,0	202,0	206,0

Gjennomføring av videregående opplæring

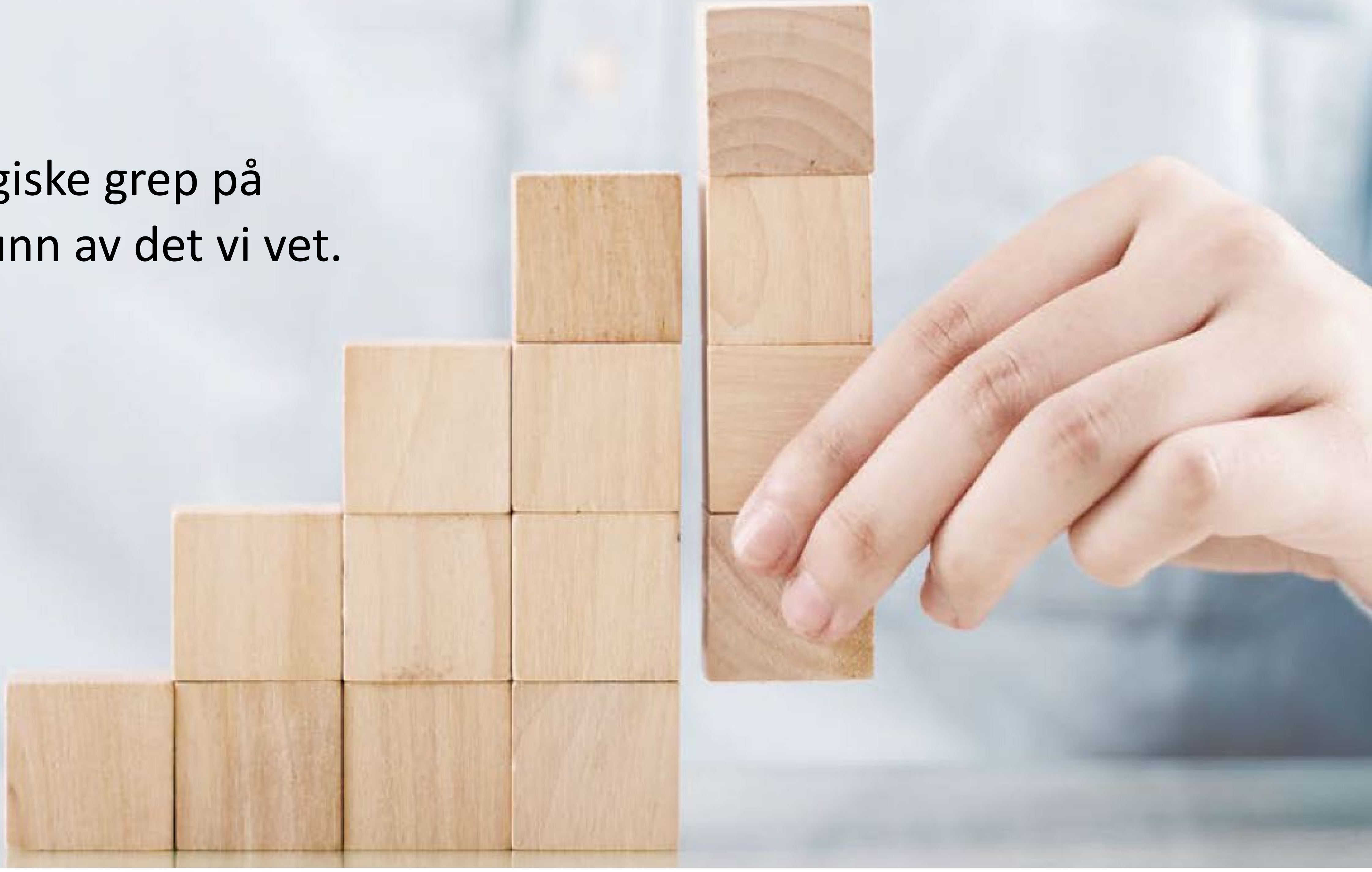

Andel som hverken er i utdanning eller arbeid

		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hele landet	16-25 år	12,0	14,0	13,0	13,0	12,0	12,0
	26-66 år	20,0	22,0	22,0	22,0	21,0	21,0
Viken	16-25 år	13,0	14,0	13,0	13,0	12,0	11,0
	26-66 år	21,0	22,0	22,0	22,0	21,0	21,0
Moss	16-25 år	15,0	17,0	15,0	16,0	14,0	14,0
	26-66 år	26,0	28,0	28,0	27,0	26,0	26,0

Strategiske grep på
bakgrunn av det vi vet.

Folkehelse er samfunnsutvikling!

De fleste faktorer som påvirker våre valg og helse finner vi *utenfor* helsesektoren.

Gode oppvekstvilkår og boliger, gode barnehager og skoler, arbeid, fritids- og kulturmiljø, tilhørighet og et trygt nærmiljø er viktige faktorer.

Hvordan tolke
tallene?

Kommunebarometeret 2021

- Rangering av kommune Norge basert på gitte kriterier
- En journalistisk tilnærming
- Tidsserien har slått sammen gamle kommuner tilbake i tid
- Poengsum og rangering ikke med per nå – kun karakter nå
 - Karakterer 1-6
 - ikke med i foreløpig barometer
 - Poengsum mot andre kommuner
 - Rangering mot andre kommuner
- Ikke justert for økonomisk forutsetning
- Moss kommune i kostragruppe 11

	2018	2019	2020	2017	2018	2019
	1.88	2.45	2.31	192	161	149
	5.07	3.61	2.9	174	95	174
	5.71	6	4.71			178
	3.49	4.27	3.57			
	5.95	6	4.85	74	68	48

Plass	Knr	Kommune
1	1002	Mandal
2	1001	Kristiansand
3	0217	Oppegård
4	0704	Tønsberg
5	0626	Lier
6	5021	Oppdal

Ålesund
Bodø
Moss
Sarpsborg
Nordre Follo

Tønsberg
Sandefjord
Larvik
Skien
Arendal

GSK04 Andel elever på laveste mestringsnivå, 5. trinn, snitt siste fire år	4.46	4.44	4.47	4.79	
GSK05 Andel elever på laveste mestringsnivå, 8. trinn, snitt siste fire år	3.82	4.03	4.27	4.64	
GSK06 Andel elever på laveste mestringsnivå, 9. trinn, snitt siste fire år	3.89	4.02	4.4	4.25	
GSK07 Andel lærere med kompetanse til å undervise i norsk, engelsk og matematikk, 1-7. trinn	4.15	3.98	4.76	4.27	
GSK08 Andel lærere med kompetanse til å undervise i norsk, engelsk og matematikk, 8-10. trinn	3.81	4.27	4.36	2.19	
GSK09 Andel lærere som oppfyller kravene til undervisning, 1-7. trinn	5.18	5.19	5.05	5.21	
GSK10 Andel lærere som oppfyller kravene til undervisning, 8-10. trinn	4.72	5.67	5.57	5.4	
GSK11 Trivsel, 7. trinn, snitt siste fem år		4.72	4.23	4.16	
GSK12 Trivsel, 10. trinn, snitt siste fem år		5.24	4.87	4.95	
GSK13 Fysisk aktivitet, 5-7. trinn	1.75	1.51	3.57	3.55	
GSK14 Andel elever med spesialundervisning 1-4. trinn, snitt siste fire år	5.09	5.33	5.53	5.15	
GSK15 Andel elever med spesialundervisning 5-7. trinn, snitt siste fire år	4.69	4.75	4.96	5.28	
GSK16 Andel elever med spesialundervisning 8-10. trinn, snitt siste fire år	5.02	5.02	5.02	4.69	
GSK17 Andel elever som får leksehjelp, 1-4. trinn	2.32	3.11	3.63	3.22	
GSK18 Andel elever som får leksehjelp, 5-7. trinn	3.5	3.81	3.57	3.53	2.89
GSK19 Andel elever som får leksehjelp, 8-10. trinn	2.19	1.77	1.92	1.43	1.84

	2016	2017	2018	2019	2020
HE01 Andel legeårsverk per 10000 innbyggere	3.5	3.09	3.17	2.86	2.07
HE02 Andel av fastlegelistene som er åpne	1.96	2.16	2.8	2.42	1.72
HE03 Andel av fastlegelistene som mangler lege	6	6	6	6	6
HE04 Andel ledige listeplasser	1.61	1.21	1.84	1.69	1.32
HE05 Andel helseyskepleier-årsverk per 10 000 innbyggere under fem år	2.23	2.48	2.75	3.15	3.05
HE06 Årsverk av psykiatriske sykepleiere, per 10 000 innbyggere	1.05	1.04	1.02	1.01	1.01
HE07 Årsverk av Jordmødre per 10 000 fødte	1.88	1.58	2.75	2.05	2.05
HE08 Antall sykehusopphold per 1000 innbyggere ⁵	4.94	4.87	4.46		
HE09 Helseundersøkelse innen 1. skoleår	1.55	2.95	6	6	2.9
HE10 Andel fødte med hjemmebesøk innen 14 dager	6	6	6	6	3.16
HE11 Vaksine, 2-åringer ⁶	3.79	3.96	4.41	4.31	
HE12 Vaksine, 9-åringer ⁶	3.6	3.53	3.63	4	
HE13 Legemiddelbruk per 10000 Innbyggere	2.65	2.68	2.66	2.62	2.62
HE14 Netto utgifter til forebygging per innbygger over 4 år			1.34	1.27	1.85

	2016	2017	2018	2019	2020
MIL01 Energifkostnader per kvm bygg	5.1	6	6	3.58	6
MIL02 Formålsbygg, areal per Innbygger	6	6	5.11	6	6
MIL03 Energitrbruk per bruker, kommunale bygg	5.98	4.93	6	6	6
MIL04 Husholdningsavfall per årsinnbygger i kilo	3.71	3.77	3.4	2.37	3.79
MIL05 Andel husholdningsavfall levert til gjenvinning og biogassproduksjon	3.04	2.71	2.28	4.82	2.12
MIL06 Vannforbruk per tilknyttet innbygger (m3)	4.49	4.19	4.14	4.34	4.67
MIL07 Netto driftsutgifter til rekreasjon i tettsteder, per innbygger	3.79	3.51	3.47	3.81	3.4
MIL08 Jordbruksareal omdisponert siste fire år, per 1.000 dekar	1	2.92	3.36	3.04	4.34
MIL09 Utslipp av klimagasser per innbygger i CO2-ekvivalenter - alle utslipp	3.96	3.91	3.94	3.99	4.27
MIL10 Utslipp av klimagasser per innbygger i CO2-ekvivalenter, oppvarming	1	1	1	1	2.32
MIL11 Utslipp av klimagasser per innbygger i CO2-ekvivalenter, avfall	3.05	2.88	2.44	2.99	3.55

	2016	2017	2018	2019	2020
VA01 Arsgebyr for vann, avløp, renovasjon og felling	4.66	4.63	4.86	4.96	4.43
VA02 Andel abonnenter tilknyttet vannforsyning med tilfredsstillende e.coli-prøveresultater	6	6	6	6	6
VA03 Andel abonnenter tilknyttet vannforsyning med tilfredsstillende IE-prøveresultater	6	6	6	6	6
VA04 Andel abonnenter tilknyttet vannforsyning med tilfredsstillende farge	6	6	6	6	6
VA05 Andel abonnenter tilknyttet vannforsyning med tilfredsstillende pH-verdi	6	6	6	6	6
VA06 Brudd i vannleveransen, snitt timer per år per innbygger	4.07	3.89	4.09	4.28	3.93
VA07 Andel av vannet som går tapt på grunn av lekkasjer	3.61	3.87	3.89	3.4	3.25
VA08 Andel fornyet vannledningsnett siste tre år	2.64	2.78	3.21	3.03	1
VA09 Beregnet gjennomsnittsalder for det kommunale vannledningsnett med kjent alder	3.32	3.39	3.45	3.33	3.34
VA10 Andel fornyet spillvannsnett siste tre år, avløp	1.35	2.76	4.23	3.8	1
VA11 Alder på spillvannsnett	4.8	4.62	4.48	4.53	4.35
VA12 Andel innbyggere som er tilknyttet anlegg som overholder alle rensekrav	5.04	5.18	4.97	4.98	
VA13 Antall stopp i kloakken per 100 km spillvannsnett	4.14	3.95	3.77	3.66	3.95
VA14 Oversvømmelser per 10000 Innbygger	4.38	4.35	4.08	4.28	4.29

	2016	2017	2018	2019	2020
ENH01 Netto utgifter til grunnskole per Innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	6	5.07	5.3	5.32	4.67
ENH02 Netto utgifter til pleie og omsorg per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet			3.72	4.06	3.42
ENH03 Netto utgifter til barnehage per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	3.83	3.95	4.06	3.8	4.03
ENH04 Netto utgifter til barnevern per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	4.49	4.69	4.5	4.25	3.92
ENH05 Netto utgifter til sosialhjelp per Innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	4.09	3.86	3.79	3.61	2.86
ENH06 Netto utgifter til kommunehelse per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	4.15	4.47	4.37	4.52	4.09
ENH07 Netto utgifter til administrasjon per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	4.1	4.65	3.33	3.25	4.23

PO06 Tid med fysioterapi	5.82	4.1	5.07	4.8	4.12
PO07 Andel brukertilpasset					
PO08 Andel personer n					
PO09 PO 09 Rehabilite					
PO10 Hjemmesykepleie	1	2.84	2.62	3.37	3.79
PO11 Andel vedtak om l	6	6	2.12	3.15	5.23
PO12 Døgn på sykehus i					
PO13 Antall trygghetsal	2.4	4.37	2.87	4.54	3.03
PO14 Årsverk av ergote					
PO15 Årsverk av geriatri					
PO16 Mottakere av mat					
PO17 Andel som fullt ut					
PO18 Andel s					
PO19 Mottakere					

	2016	2017	2018	2019	2020
SOS01 Snitt stønadslengde i antall måneder for mottakere av sosialhjelp, 18-24 år	3.02	3.4	2.89	1.92	2.19
SOS02 Snitt stønadslengde i antall måneder for mottakere av sosialhjelp, 25-66 år	2.59	2.94	3.31	1.3	1.34
SOS03 Andel 18-24 på sosialhjelp, korrigert	4.2	4.02	3.84	4.04	3.59
SOS04 Andel 25-66 på sosialhjelp, korrigert	4.59	4.21	4.18	4.08	3.64
SOS05 Andel sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp i 6 måneder eller mer	2.61	3	2.99	1.19	1.52
SOS06 Andel sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp i 10 måneder eller mer	3.05	3.2	3.77	1	1.32
SOS07 Andel av mottakerne som har sosialhjelp som hovedinntektskilde	4.05	3.6	3.8	3.65	3.9
SOS08 Mottakere av kvalifiseringsstønad, andel av dem som går over 6 mnd på sosialhjelp	2.65	1.83	1.65	1.37	1.18
SOS09 Årsverk til økonomisk rådgivning per 1000 langtidsmottakere av stønad	1.12	1.18	1.23	1.03	1
SOS10 Andel søknader om kommunal bolig som blir innvilget	4.16	3.77	3.23	4.8	4.52
SOS11 Mottakere med individuell plan, målt mot mottakere som går mer enn 6 måneder på sosialhjelp	3.5	3.57	2.75	2.23	2.36
BH12 Leke- og oppholdsareal per barn i private barnehager			1.84	1.35	1
BH13 Andel 1-5-åringer med barnehageplass			2.87	2.12	3.29

	2016	2017	2018	2019	2020
SAK01 Andel av byggesøknader der kommunen har overskredet lovpålagt saksbehandlingstid			6	6	6
SAK02 Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, byggesaker med 3 ukers frist	3.26			4.31	2.47
SAK03 Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, byggesaker med 12 ukers frist	1.7	6		2.97	1.96
SAK04 Andel av vedtatte byggesaker med faktisk tilsyn					
SAK05 Saksbehandlingsgebyr for enebolig	1	1	1	1.01	1
SAK06 Andel av byggesøknader innvilget ved dispensasjon fra plan ¹¹	3.37				
SAK07 Andel byggesøknader innvilget i områder med restriksjoner ¹¹	3.11				
SAK08 Gebyr for privat forslag til reguleringsplan	1	1	1	1	1.19

	2016	2017	2018	2019	2020
ØK01 Korrigert netto driftsresultat i prosent	3.42	4.6	4.24	3.84	4.45
ØK02 Korrigert netto driftsresultat i prosent, snitt 4 siste år	3.19	3.65	3.37	3.55	3.69
ØK03 Brutto driftsresultat i prosent	4.65	4.82	3.67	4.04	3.87
ØK04 Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	3.71	3.76	3.69	3.61	
ØK05 Endring disposisjonsfond	3.94	3.69	3.37	3.27	
ØK06 Netto renteeksponert gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	2.88	3.08	3.1	2.96	3.31
ØK07 Endring i netto renteeksponert gjeld (andel av brutto driftsinntekter)	4.28	4.16	3.59	2.88	4.18
ØK08 Netto finansutgifter, i prosent av brutto driftsinntekter, ekskl. avdrag	2.85	2.93	2.95	3.07	2.79
ØK09 Investeringer, som andel av brutto driftsinntekter. Snitt siste fire år	4.49	4.34	4.11	3.58	3.75
ØK10 Andel av investeringene som finansieres av lån, siste fire år	1.58	1	1.62	1.83	1.94
ØK11 Oppsamlet beløp i balansen, i prosent av brutto driftsinntekter	1.33	1.36	1.82	2.25	

	2016	2017	2018	2019	2020
ØK01 Korrigert netto driftsresultat i prosent	3.42	4.6	4.24	3.84	4.45
ØK02 Korrigert netto driftsresultat i prosent, snitt 4 siste år	3.19	3.65	3.37	3.55	3.69
ØK03 Brutto driftsresultat i prosent	4.65	4.82	3.67	4.04	3.87
ØK04 Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	3.71	3.76	3.69	3.61	
ØK05 Endring disposisjonsfond	3.94	3.69	3.37	3.27	
ØK06 Netto renteeksponert gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	2.88	3.08	3.1	2.96	3.31
ØK07 Endring i netto renteeksponert gjeld (andel av brutto driftsinntekter)	4.28	4.16	3.59	2.88	4.18
ØK08 Netto finansutgifter, i prosent av brutto driftsinntekter, ekskl. avdrag	2.85	2.93	2.95	3.07	2.79
ØK09 Investeringer, som andel av brutto driftsinntekter. Snitt siste fire år	4.49	4.34	4.11	3.58	3.75
ØK10 Andel av investeringene som finansieres av lån, siste fire år	1.58	1	1.62	1.83	1.94
ØK11 Oppsamlet beløp i balansen, i prosent av brutto driftsinntekter	1.33	1.36	1.82	2.25	

	2016	2017	2018	2019	2020
ØK01 Korrigert netto driftsresultat i prosent	3.42	4.6	4.24	3.84	4.45
ØK02 Korrigert netto driftsresultat i prosent, snitt 4 siste år	3.19	3.65	3.37	3.55	3.69
ØK03 Brutto driftsresultat i prosent	4.65	4.82	3.67	4.04	3.87
ØK04 Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	3.71	3.76	3.69	3.61	
ØK05 Endring disposisjonsfond	3.94	3.69	3.37	3.27	
ØK06 Netto renteeksponert gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	2.88	3.08	3.1	2.96	3.31
ØK07 Endring i netto renteeksponert gjeld (andel av brutto driftsinntekter)	4.28	4.16	3.59	2.88	4.18
ØK08 Netto finansutgifter, i prosent av brutto driftsinntekter, ekskl. avdrag	2.85	2.93	2.95	3.07	2.79
ØK09 Investeringer, som andel av brutto driftsinntekter. Snitt siste fire år	4.49	4.34	4.11	3.58	3.75
ØK10 Andel av investeringene som finansieres av lån, siste fire år	1.58	1	1.62	1.83	1.94
ØK11 Oppsamlet beløp i balansen, i prosent av brutto driftsinntekter	1.33	1.36	1.82	2.25	

ALLE TALL

Pleie og omsorg

Barnevern

Barnehage

Sosialtjeneste

Saksbehandling

Kostnadsnivå

Kultur

Økonomi

Grunnskole

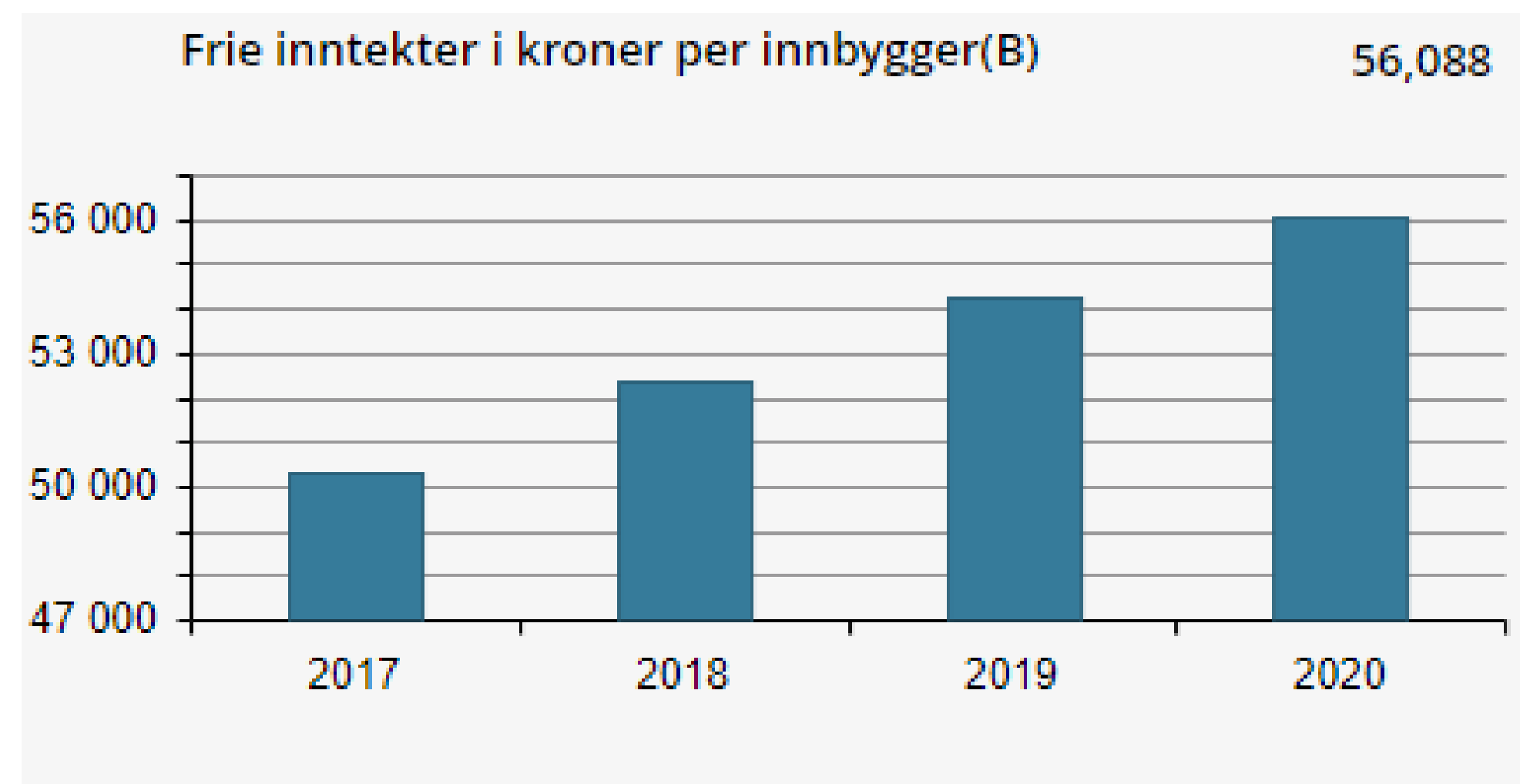
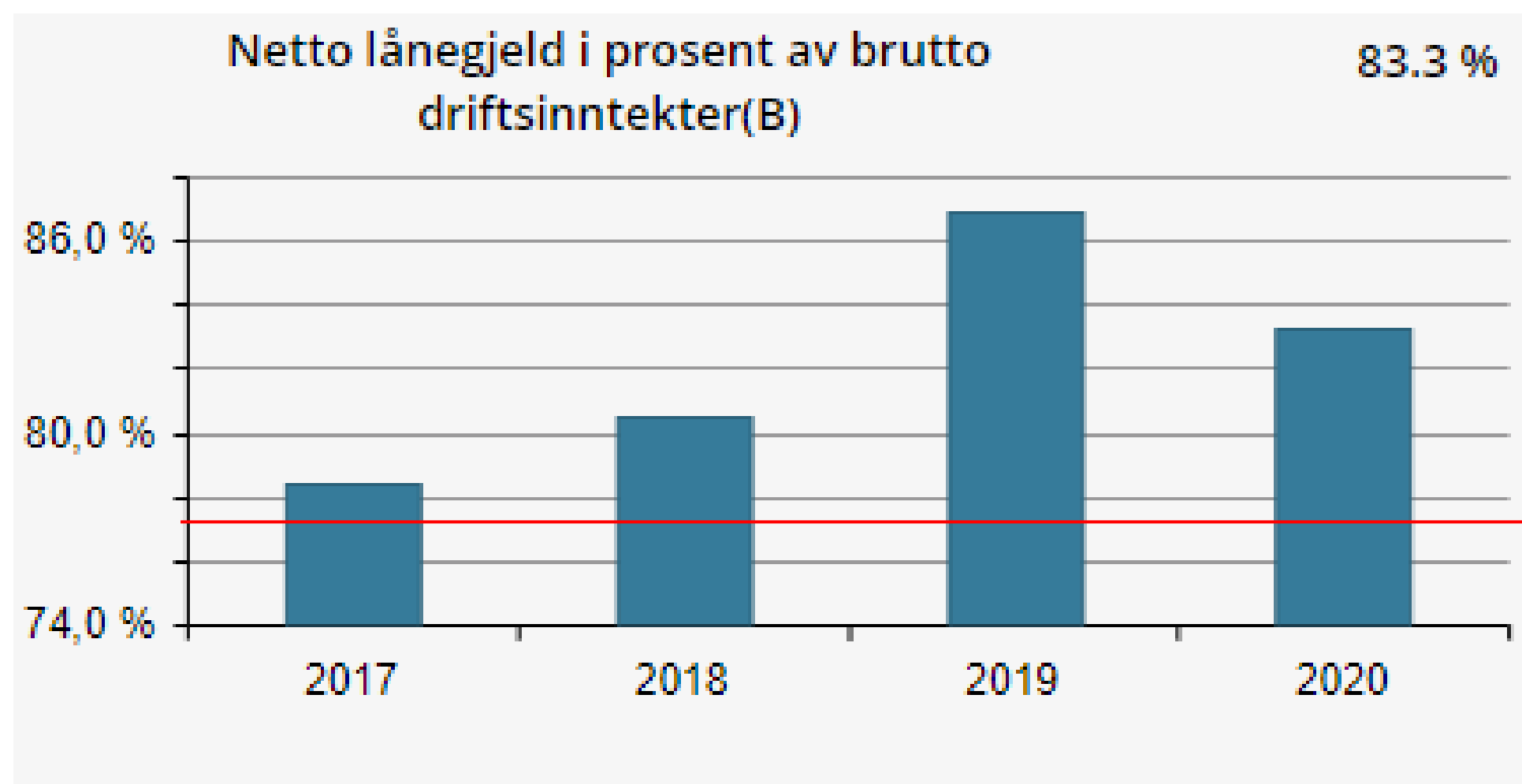
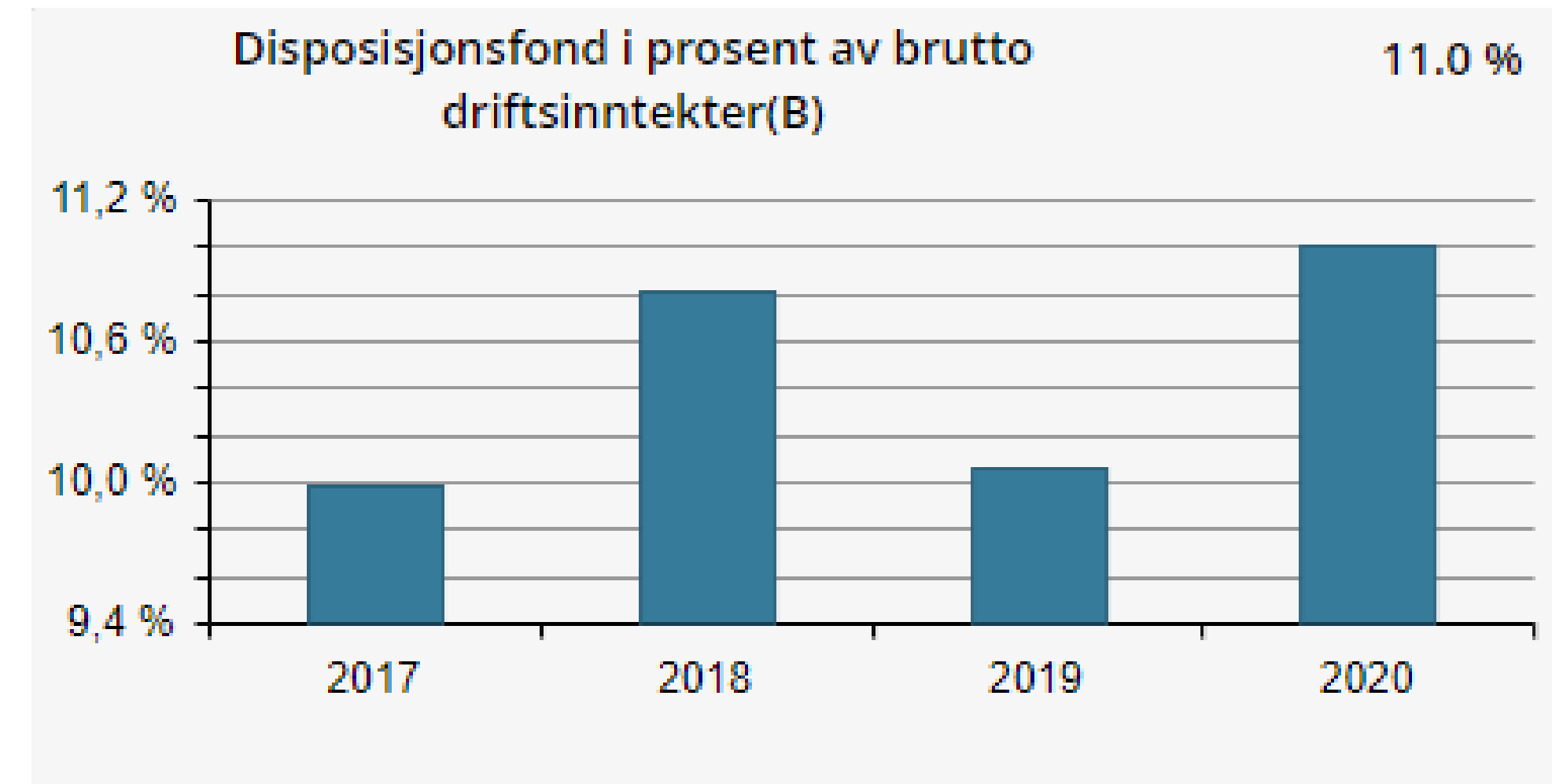
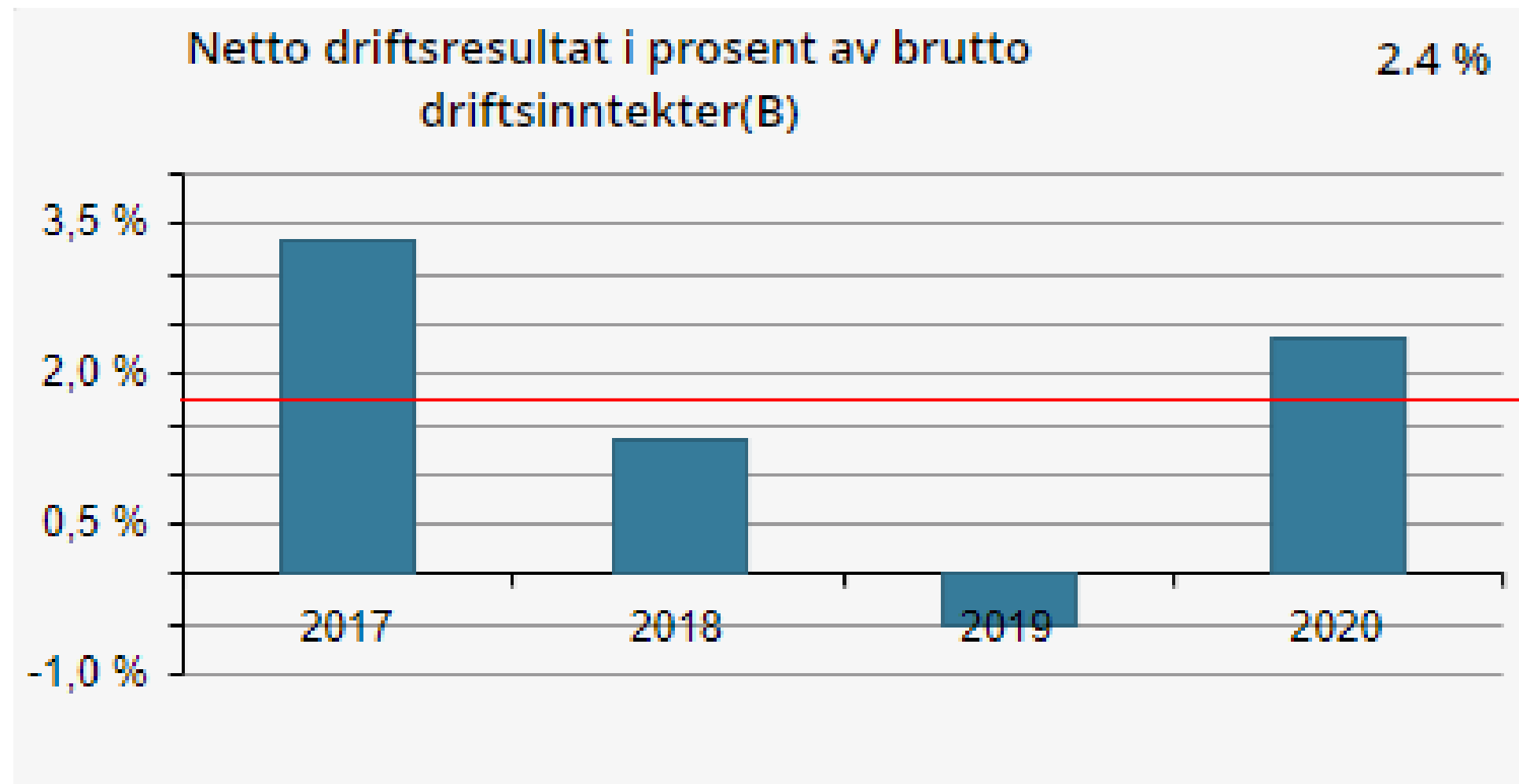
	2016	2017	2018	2019	2020
GSK01 Snitt grunnskolepoeng, siste fire år	3.83	3.78	4	4.04	4.24
GSK01 Snitt grunnskolepoeng, siste fire år	40.9	41.03 ↑	41.4 ↑	41.62 ↑	42.2 ↑
Vekt i sektor: 10%, vekt totalt: 2% Gjennomsnittlig verdi →	40.26	40.56	40.86	41.05	41.67

Sosialtjeneste

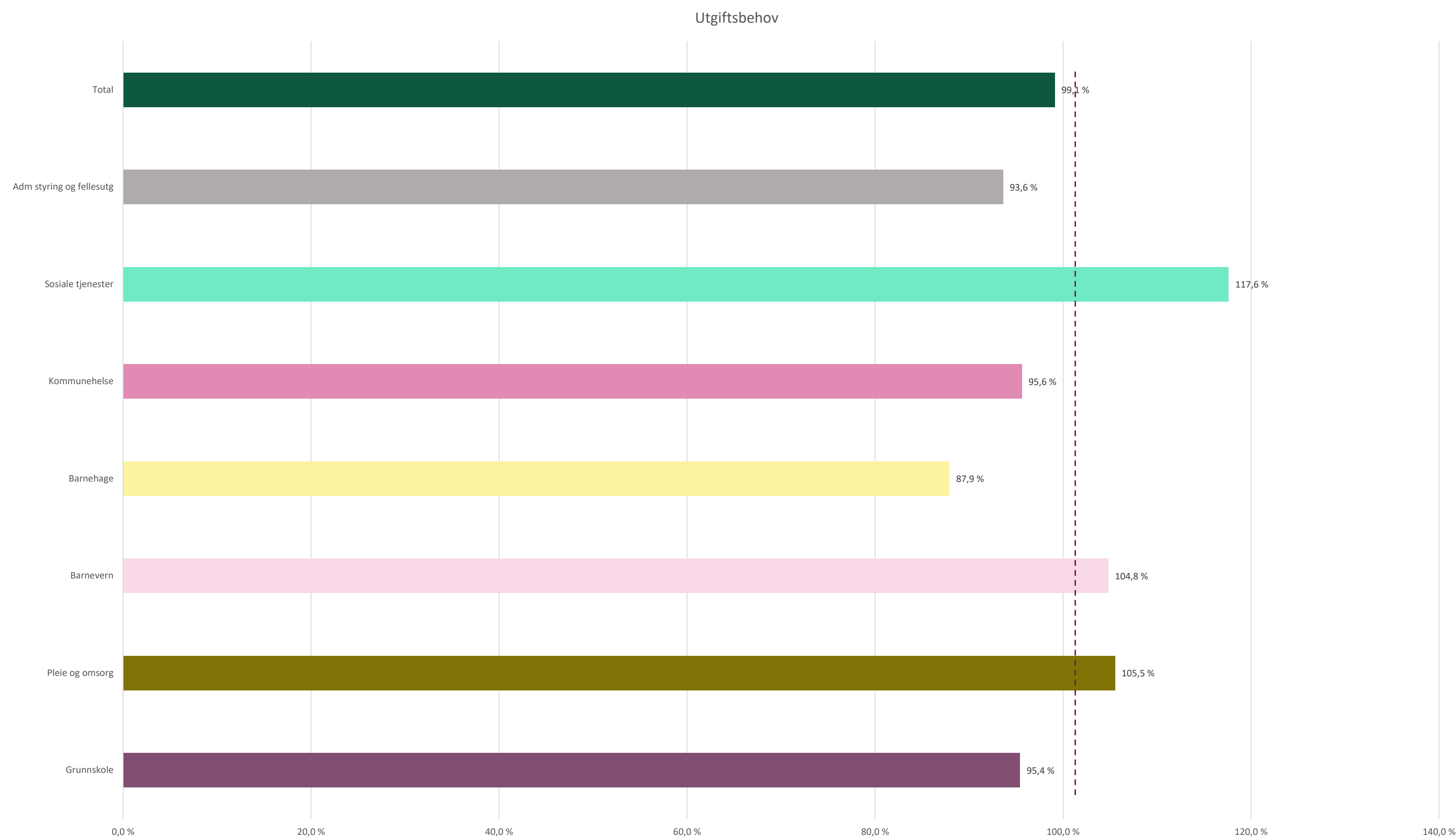
SOS05 Andel sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp i 6 måneder eller mer	2.61	3	2.99	1.19	1.52
SOS06 Andel sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp i 10 måneder eller mer	3.05	3.2	3.77	1	1.32

SOS05 Andel sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp i 6 måneder eller mer	34.9	34.11 ↓	35.71 ↑	47.77 ↑	44.03 ↓
Vekt i sektor: 10%, vekt totalt: 0.8% Gjennomsnittlig verdi →	25.62	27.91	28.78	28.9	31.27
SOS06 Andel sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp i 10 måneder eller mer	16.12	16.49 ↑	14.95 ↓	28.83 ↑	25.38 ↓
Vekt i sektor: 5%, vekt totalt: 0.4% Gjennomsnittlig verdi →	13.05	12.46	13.56	13.82	15.98

Hovedtall

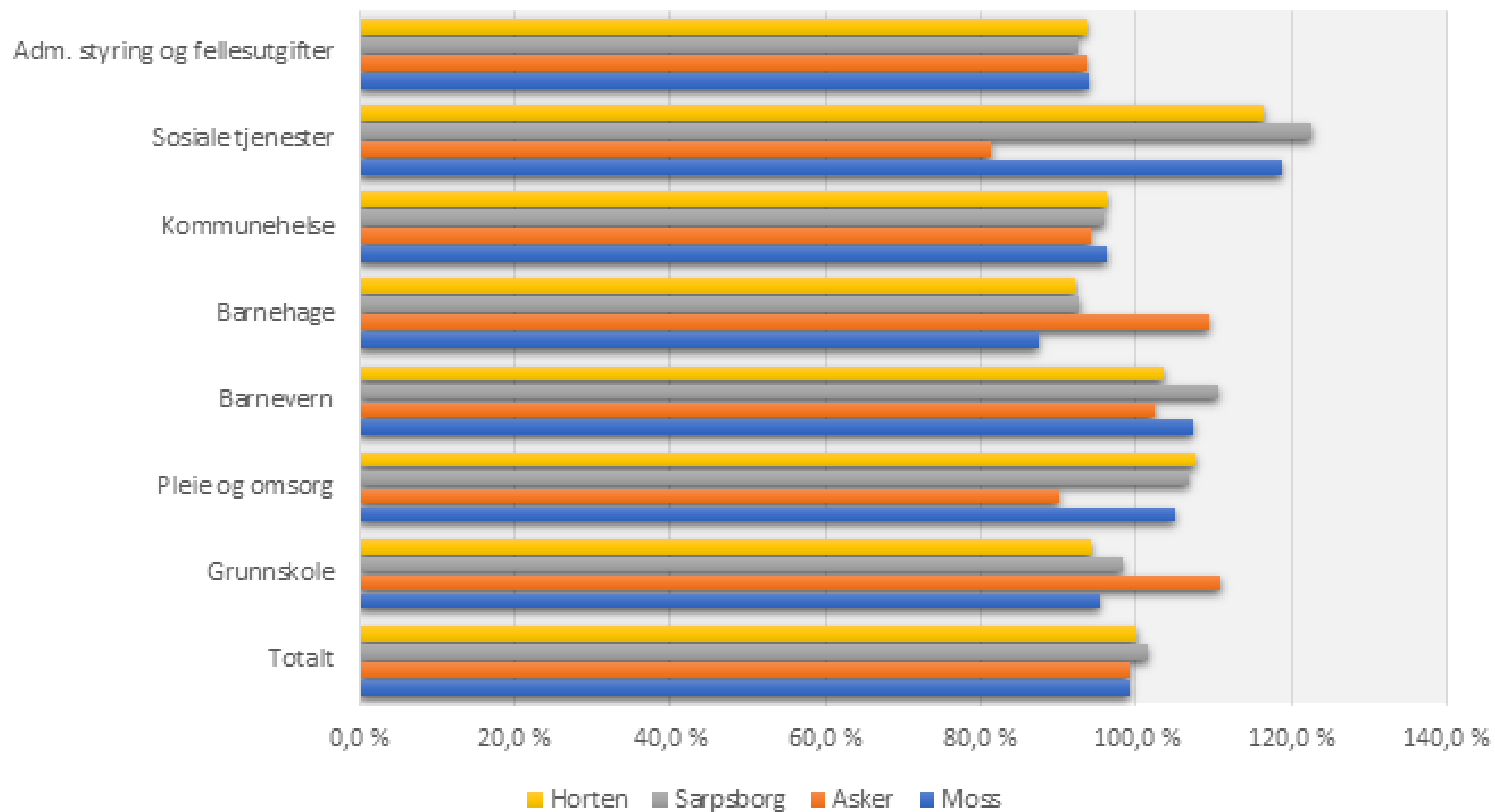
Utgiftsbehov

Utgiftsbehov (2)

Utgiftsbehov hovedområder

- per sammenligningskommune -

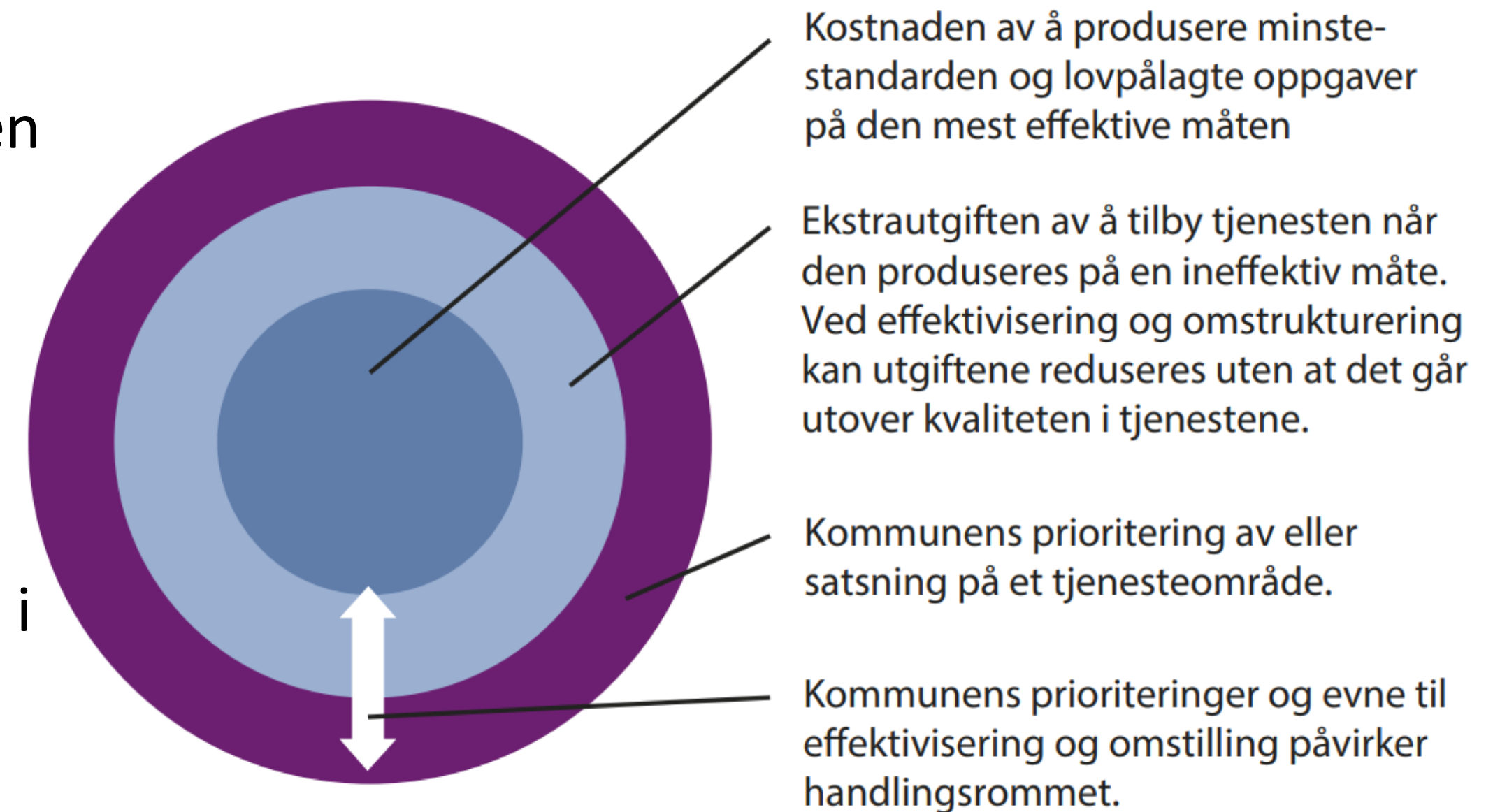

Netto driftsresultat per område

	Moss	K-gruppe 11	Sarpsborg	Horten	Asker
Pleie og omsorg	19 365	20 128	20 881	17 220	20 939
Grunnskole	14 000	14 134	13 994	14 609	13 921
Barnehage	9 183	8 856	8 618	8 879	8 768
Adm, styring og fellesutgifter	4 724	4 674	4 502	3 519	7 641
Sosiale tjenester	2 879	2 869	2 788	3 192	2 616
Kommunehelse	3 155	3 216	2 814	3 093	3 409
Barnevern	1 758	1 805	2 015	849	1 677
Kultur og idrett	2 079	2 235	2 031	2 130	2 867
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	655	641	787	881	902
Andre områder	2 987	2 668	2 693	2 166	2 145
- Brann og ulykkesvern	775	804	783	728	783
- Kommunale boliger	462	128	867	203	11
- Samferdsel	828	982	434	403	1 178
- Næringsforv. og konsesjonskraft	247	91	21	295	-296
- Kirke	675	663	588	537	469
Totalt	60 784	61 225	61 123	56 538	64 887

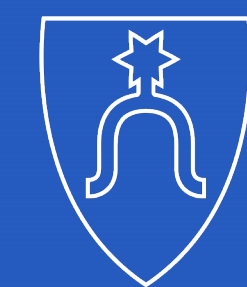
Felles situasjonsforståelse

- Er kommunens økonomi i balanse?
- Hvilke statlige føringer kan forventes?
- Hvordan vil utviklingen i rentenivå påvirke kommunen?
- Hvordan vil befolkningen og befolkningssammensetningen i kommunen utvikle seg de kommende årene?
- Hvilke deler av kommunens tjenestetilbud kan forvente økt etterspørsel?
- Hvilke deler av kommunens tjenestetilbud kan forvente redusert etterspørsel?
- På hvilke områder vil kostnadene øke i framtiden hvis det ikke tas grep i dag?
- Hvilke alternativer har kommunen for å dekke de identifiserte framtidige behov?
- Hvor ligger usikkerhetene/risikoene, og hvordan håndterer kommunen dem?

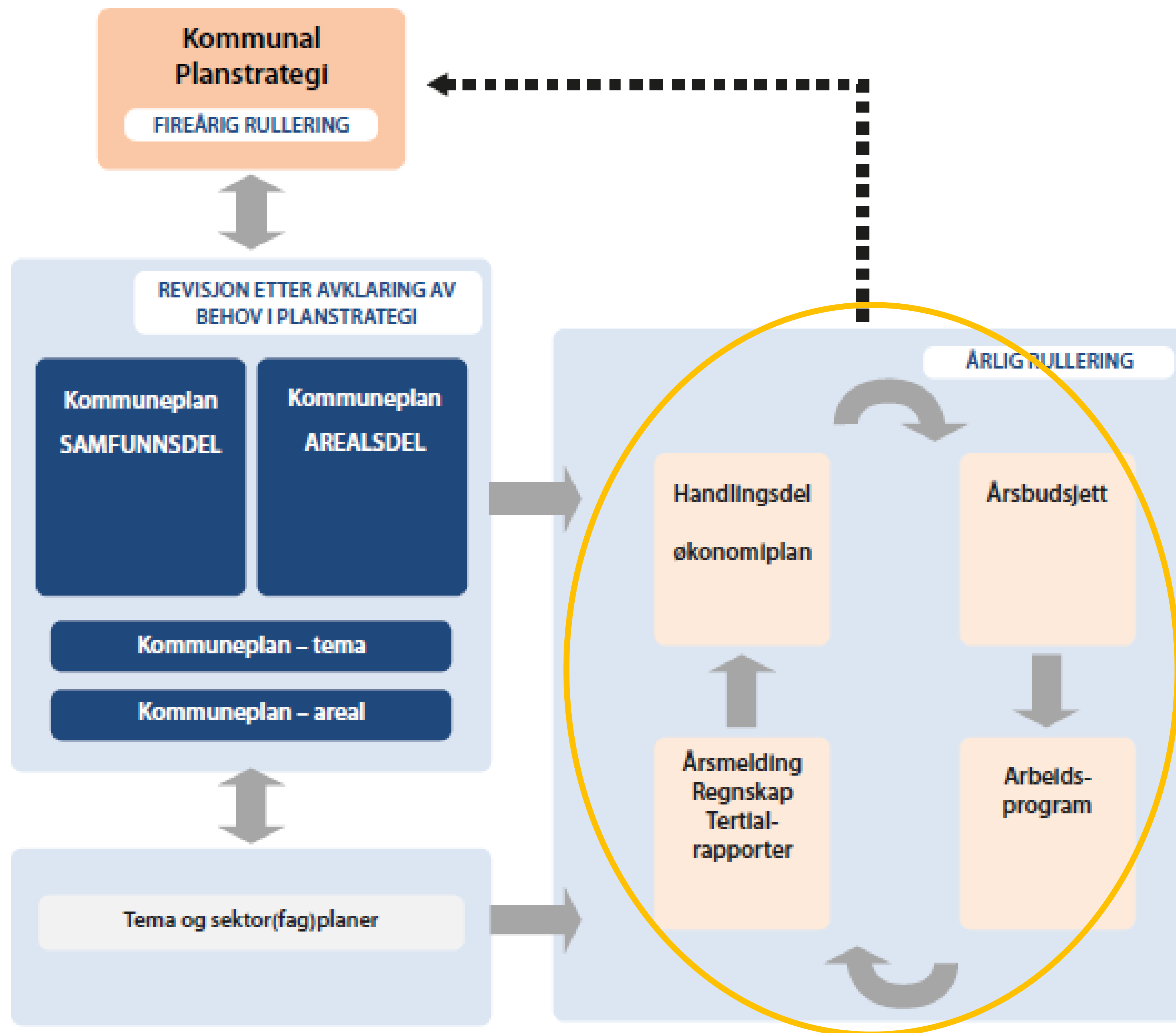

Det kommunale plansystemet

Vibeke Rosenlund
Enhetsleder samfunnsutvikling

Moss
kommune

Kommuneloven § 14-4

Økonomiplan og årsbudsjett

Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale planer skal følges opp.

Økonomiplanen skal vise:

- kommunestyrets prioriteringer og bevilgninger
- de målene og premissene som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på

Økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommunens handlingsdel

Molde kommune

Planstrategi

- Prioritere plan- og utviklingsoppgaver som følger opp kommunens visjon og ny kommuneplan.
- Plansystemet skal fremme et helhetlig perspektiv, herunder tverrfaglighet og samhandling.
- Planarbeid skal være kunnskapsbasert og bygge på bred medvirkning og innbyggerdialog.
- Helhetlig strategisk plan- og styringssystem
- Konkrete prioriterte planer - gitt år

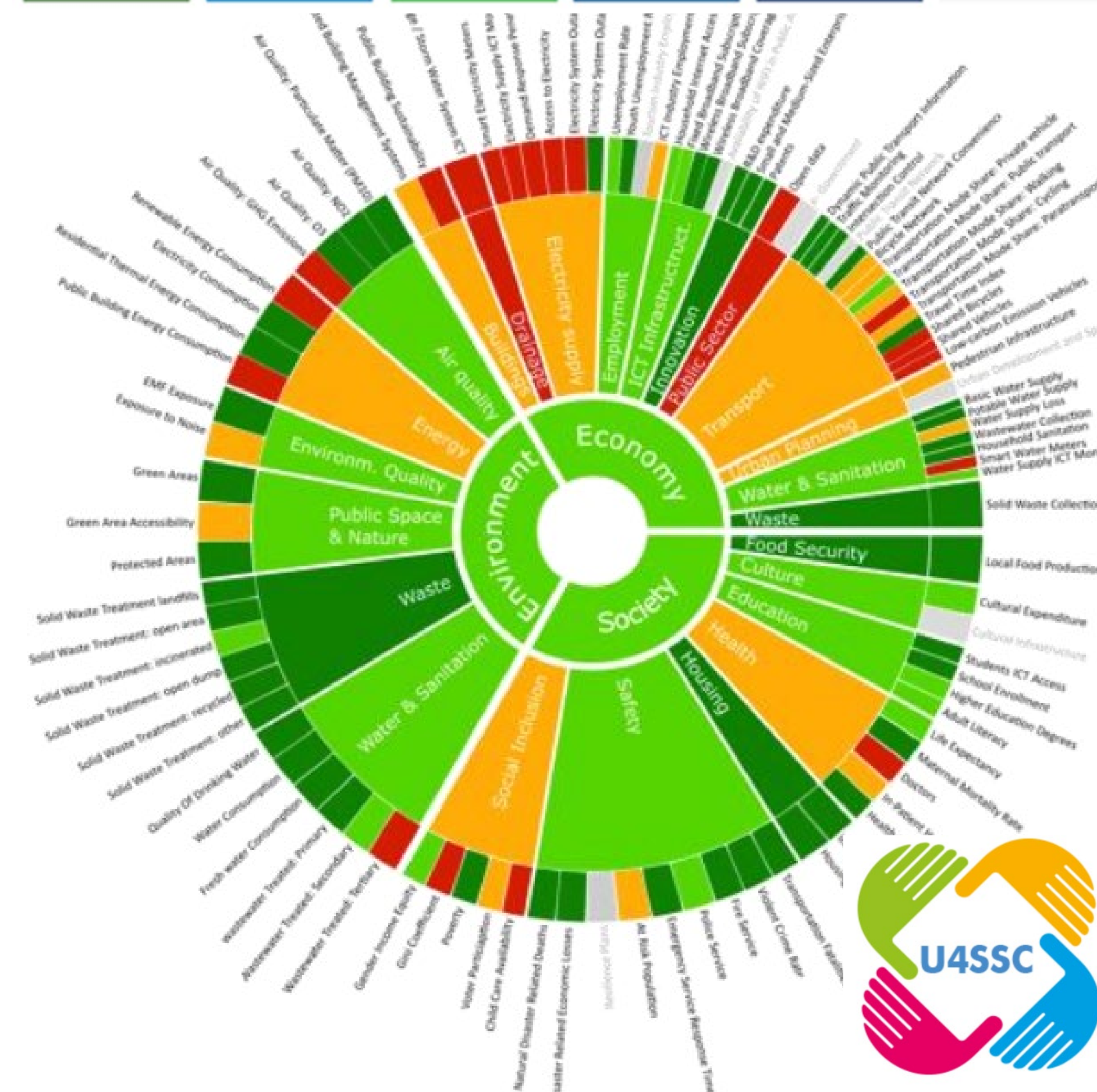
PLANSTRATEGI 2020 - 2024

Moss
kommune

Helhetlig strategisk plan- og styringssystem

- Sikre sammenheng mellom ulike planer og mellom de langsiktige, overordnede planene og økonomiplanen
- Klimabudsjett og klimaregnskap
- Tiltak utledet av mål, strategier og tiltak i planer skal implementeres inn i enhets- og virksomhetsplaner
- Oversikt over hvordan planene følges opp, blant annet gjennom rapportering
- Verktøy og metodikk
- Nøkkeltall knyttet til vedtatte samfunnsmål
- og hvordan ligger vi an til å nå FNs bærekraftsmål?

evaluere

planlegge

finansiere

implementere

Mangfoldige Moss

grønnere

varmere

skapende

Levekår og
folkehelse

Miljø
og klima

Bærekraftig

Verdiskaping
og kompetanse

Klimaplan

Kommunedelplan

Naturmangfoldsplan

**Levekår og livskvalitet
i et livsløpsperspektiv**
Kommunedelplan

Leve hele livet

Strategisk næringsplan

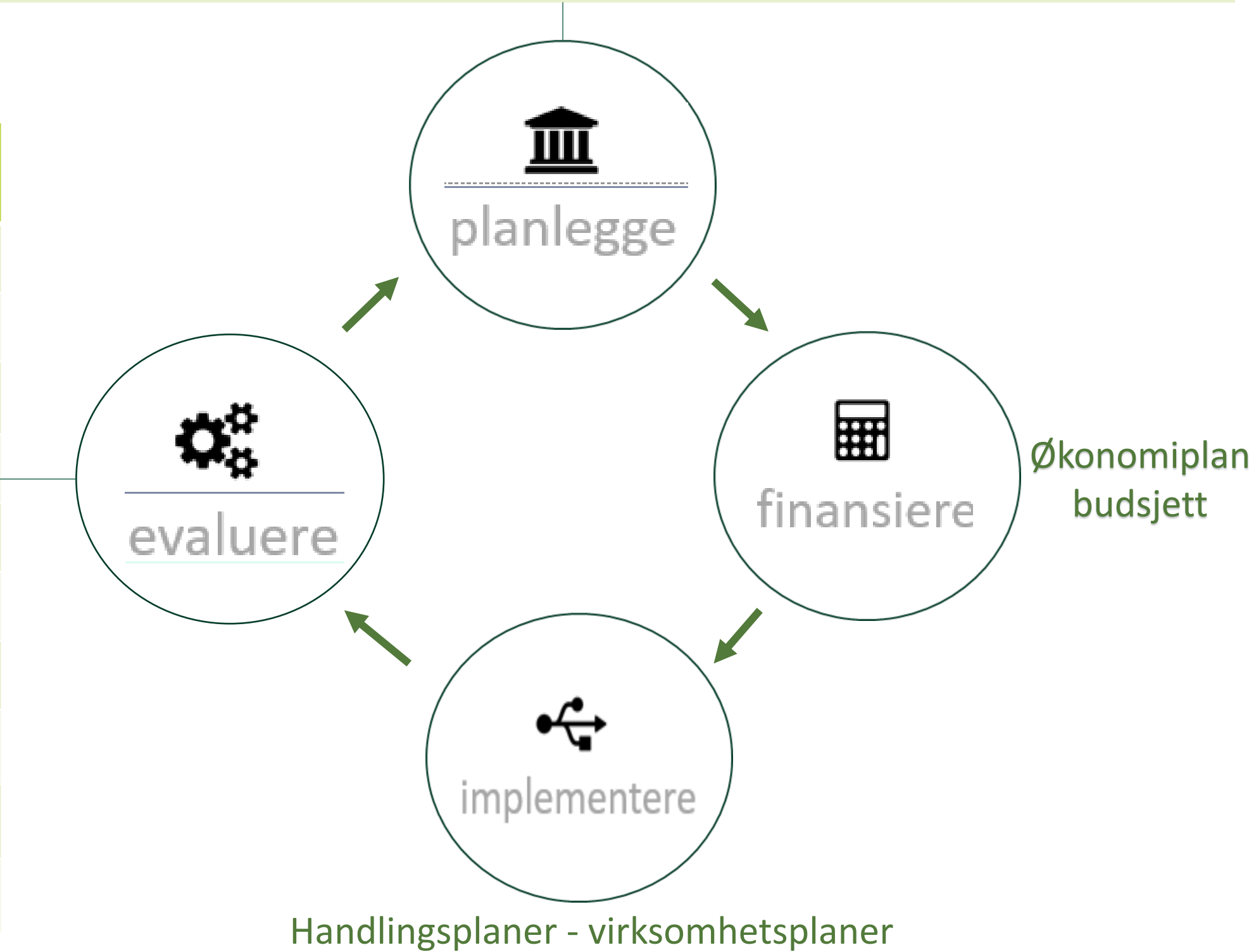
Regional temaplan

Grønnstrukturplan – Kystsoneplan – Parkeringsstrategi – Kommunedelplan for bolig – Plan for bedre psykisk helse – Kulturminneplan – Strategisk skoleplan – Eierskapsstrategi – Humleplan – Friluftskartlegging – Plastsmart kommune – Strategiplan helse og mestring – Demensplan – Kvalitetsplan for barnehager – Innovasjonsstrategi – Kulturplan

Miljø og klima - Grønnere

KPI	FNs smartbyprogram
Luftforurensning	
Støy	
Drikkevannskvalitet	
Vannforbruk	
Avløpshåndtering	
Avfallshåndtering	
Energiforbruk publikumsbygg	
Andel fornybar energi	
Rekreasjonstilbud	
Vernede naturområder	

Mål, strategier og tiltak fra miljø- og klimaplanene

	Veltransporten i Moss er 70 % fossilfri i 2030 Gjennom bevisst satsning på digitalisering, innovasjon og areal-planlegging reduseres transportbehovet kontinuerlig mot 2030.
Innen 2030 er transporten i Moss fossilfri	Moss Havn bes i sin handlingsplan om å vise til hvordan de skal oppfylle klimaplanens ambisjoner.
	60 % av interne reiser (reiser innenfor kommunegrensene) tas med kollektiv, sykkel og gange i 2030 Moss kommune vil blant annet gjennom Miljøløftet Moss påvirke stat og fylkeskommune, som har ansvaret for tog og buss, til å arbeide for å bedre togsambandet til Oslo, og satse på flere bussavganger, bedre tilrettelegging for gange og sykkel, etablere flere kollektivfelt i Moss, og gjøre bussen billigere eller gratis.
Vi gjør det mulig og ønskelig for innbyggere å velge gange, sykkel og kollektivtransport fremfor privatbil	Moss kommune skal utrede en lokal karbonavgift til fordeling (KAF), som belønner for eksempel de som velger å ta bussen, ved at inntektene fra KAF, sammen med midler fra fylke og stat, kan brukes til å finansiere et betydeligere bedre busstilbud med høy frekvens, god geografisk dekning og rimelige eller gratis billetter.
Byen og tettstedene utvikles med hovedvekt på kollektivknutepunktene slik at de blir kompakte og velegnede for miljøvennlig mobilitet	Øke tilgjengeligheten til informasjon og brukervennlige digitale verktøy Søke samskaping mellom Moss kommune og det lokale næringslivet om klimahandlinger. Innen 2030 redusere utslipp fra sjøfart og industri med 20 % av det totale utslippet i Moss, sammenlignet med 2016.
Vi påvirker og tilrettelegger slik at miljøvennlige og bærekraftige løsninger er det foretrukne valget i alle byggeprosjekter. Kommunen må selv ta miljøvennlige valg i alle sine egne byggeprosjekter	Moss kommune skal være en pådriver for klimasatsning i byggebransjen. Moss kommune skal ha målrettede miljø- og klimaløsninger i sine bygge-prosjekter. Moss kommune skal fremme miljøsertifiseringer (f.eks BREEAM, SVANE e.l.) i alle sine bygg og utviklingsprosjekter, som dekker hele livssyklusen fra prosjektering og bygging til drift og vedlikehold Moss Kommunale Eiendomsforetak bes i sin handlingsplan om å vise til hvordan de skal oppfylle klimaplanens ambisjoner.
Vi fremmer klimavennlige løsninger ved kommunale anskaffelser slik at miljøbelastningen blir minst mulig	Styrke utviklingen av bærekraftig forbruks- og produksjonsmønstre
Kommunen legger til rette for innbyggerinitiativ til nye former for delingsordninger og gjenbruk	Moss kommune skal gjennom kommunikasjon og tilrettelegging gjøre det enklere for forbrukeren å ta bærekraftige valg. Moss kommune skal legge til rette for gode møtearenaer i mossesamfunnet med innbyggere, politikere, administrasjon, organisasjoner og næringsliv, der temaet er status for klima og klimautfordringer. Moss kommune utarbeider egen kommunikasjonsplan for å informere om gode klimavalg Kildesorteringsprosenten for husholdningsrenovasjon er på minst 60 % i 2030
Landbruksmål i klimaplanen	Landbruket i Moss skal innen 2030 kutte alle klimagassutslipp som ikke går på bekostning av matsikkerhet. Landbruket i Moss vil jobbe for å finne gode måter å øke karbonfangsten og innen 2030 bør vi se en økning i karbonopptak. Landbruket skal innen 2025 øke produksjonen av grønn energi og grønt drivstoff
Energimål i klimaplanen	I 2030 produseres det minst 70 GWh mer bærekraftig, fornybar energi i kommunen enn i 2017. Oppnå energibesparelser tilsvarende 350 GWh i kommuneorganisasjonen og i samfunnet ved å informere, inspirere og tilrettelegge der det er mulig.

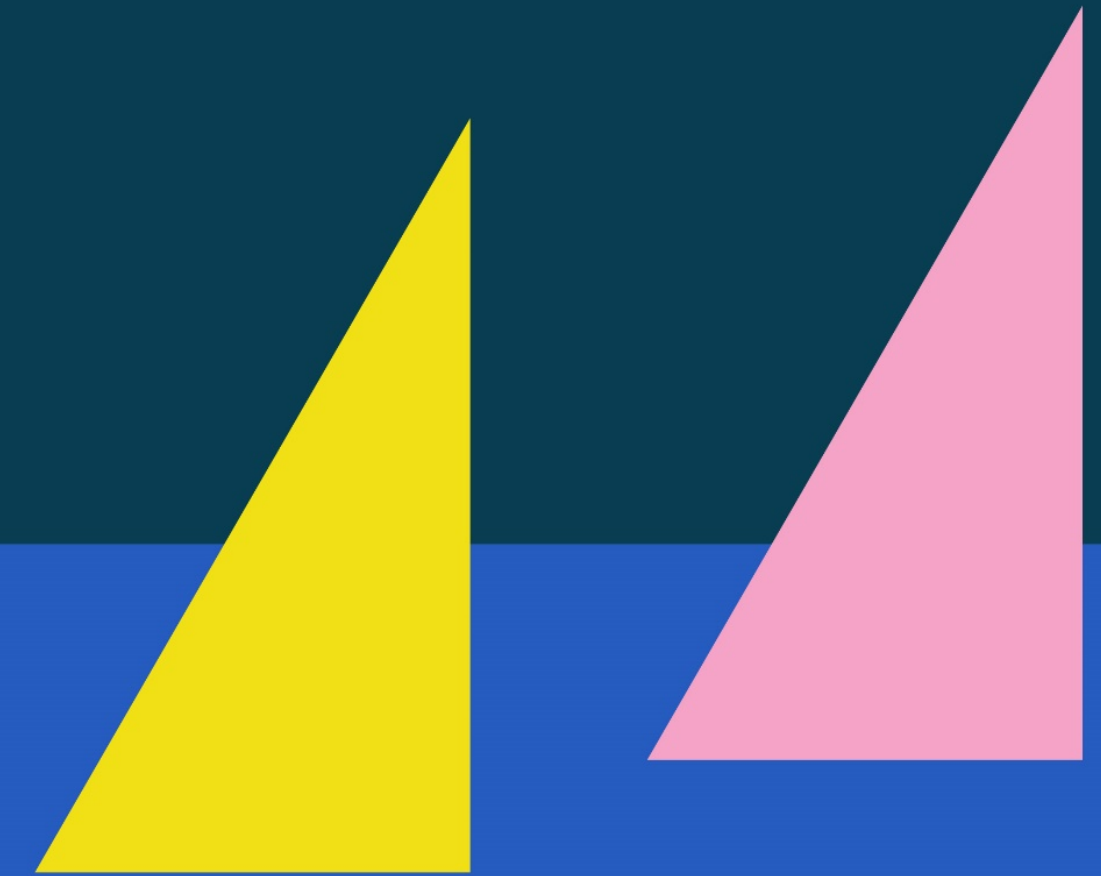
Prosess økonomiplan 2022-2025

- Oppstartsmøte 18. mai 2021
- Avholdes en til to politikersamlinger høsten 2021
- Statsbudsjettet legges fram 13. oktober 2021
- Konsekvenser av statsbudsjettet presenteres i formannskap 26. oktober 2021
- 2. tertialrapport behandles i formannskapet 26. oktober 2021
- Kommunedirektørens forslag til handlings- og økonomiplan legges fram 5. november 2021
- Handlings- og økonomiplan behandles i formannskapet 23. november 2021

NB! Valgår – kan medføre vesentlige endringer fra opprinnelig statsbudsjett til endelig statsbudsjett

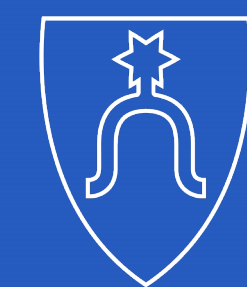

Moss
kommune

Handlingsregler

Stine Kihl
Økonomisjef

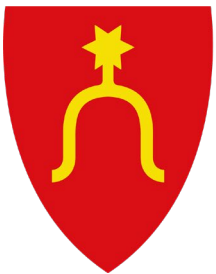
Moss
kommune

Forslag til handlingsregler

Handlingsregler	Akseptabelt resultat
Netto driftsresultat, justert for bundne fond, i % av brutto driftsinntekter	0,75% - 1,75%
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	7%-9%
Egenkapitalfinansering investeringer (ekskl. startlån og selvkost)	30% - 40%
Renteeksponert gjeld i % av brutto driftsinntekter (all gjeld minus startlån og selvkost)	70% - 75%

Hva betyr dette ift. det vi vet per i dag, jfr. justert oversikt økonomiplan

Netto driftsresultat	2022	2023	2024	2025
Mål – forslag for neste økonomiplanperiode	0,75%	1,00%	1,50%	1,75%
Netto driftsresultat i mill. kroner	29	39	58	67
Avvik ift. korrigert økonomiplan (økte innt./red.utg.)	8	6	33	52

Moss
kommune

Forslag til handlingsregler

Egenkapitalfinansiering investeringer	2022	2023	2024	2025
Mål – forslag for neste økonomiplanperiode	30%	30%	40%	40%
Egenkapitalfinansiering	94	118	84	?
Egenkapitalfinansiering – for lite lagt inn i økonomiplan	47	24	20	?

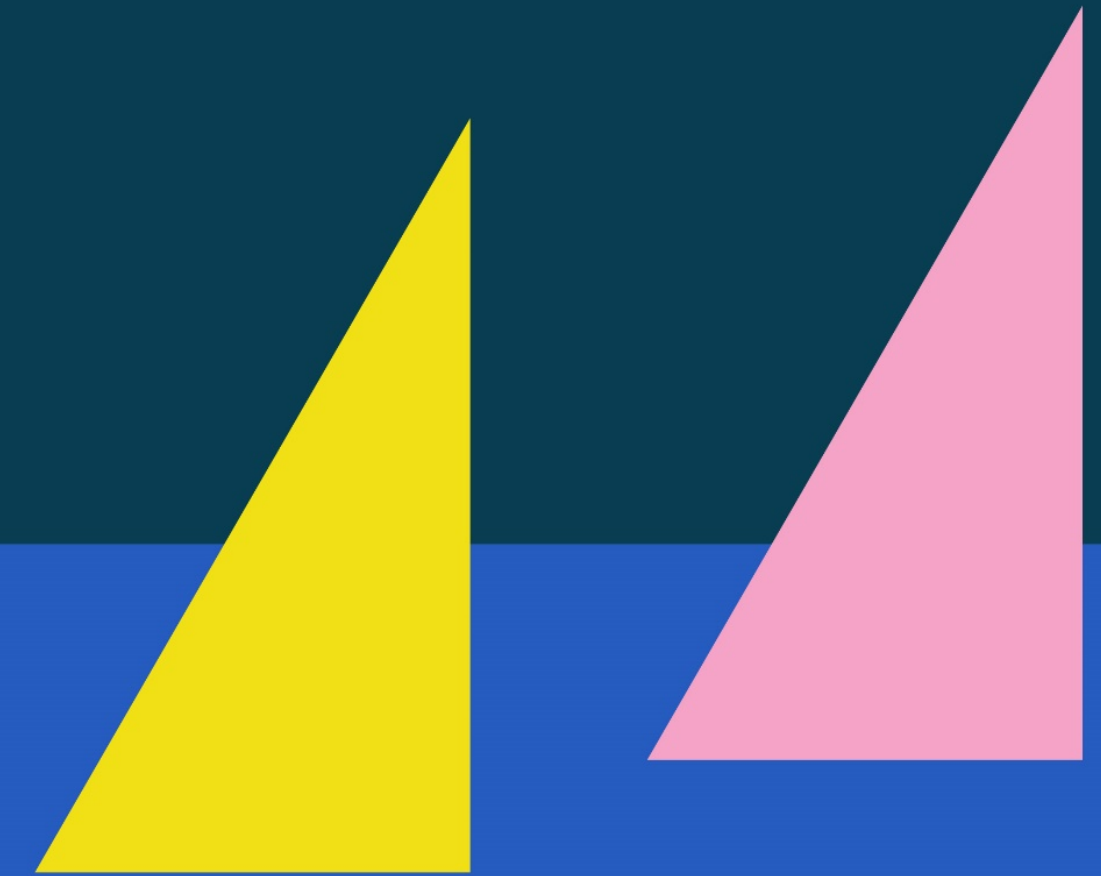
For årene 2022 til og med 2024 trenger Moss kommune å ytterligere egenfinansiere kr 91 mill. Dette kan gjøres gjennom å;

- selge eiendommer/anlegg
- bruke av investeringsfond (MKEiendom KF) og/eller
- bruke av disposisjonsfond - se siste linje i tabellen nedenfor

Det samme gjelder ift. å nå målet om renteeksponert gjeld. I tillegg må/bør langsiktig gjeld nedbetales raskere.

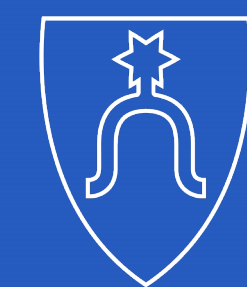
Disposisjonsfond	2022	2023	2024	2025
Mål – forslag for neste økonomiplanperiode	9%	9%	9%	9%
Disposisjonsfond totalt	350	350	350	350
Høyere disposisjonsfond enn mål på 7-9% kan benyttes til investeringer	42	80	139	206

Status disposisjonsfond per 31.12.20 er 8,7%.

Avslutning

Hans Reidar Ness
Kommunedirektør

Moss
kommune